

IV. Els sectors al detall

En aquest apartat es pretén fer una anàlisi més detallada dels sectors d'activitat econòmica, per tal com l'evolució, que en cadascun d'ells ha estat força diferent, condiona les oportunitats que a curt/mig termini es disposaran per a l'engalament de l'oferta de força de treball amb la demanda de treballadors per part de l'empresariat ⁷.

Evolució de l'estructura econòmica segons afiliació a la Seguretat Social

Treballadors assalariats per sectors d'activitat econòmica. Principals sectors. 1987-2002¹

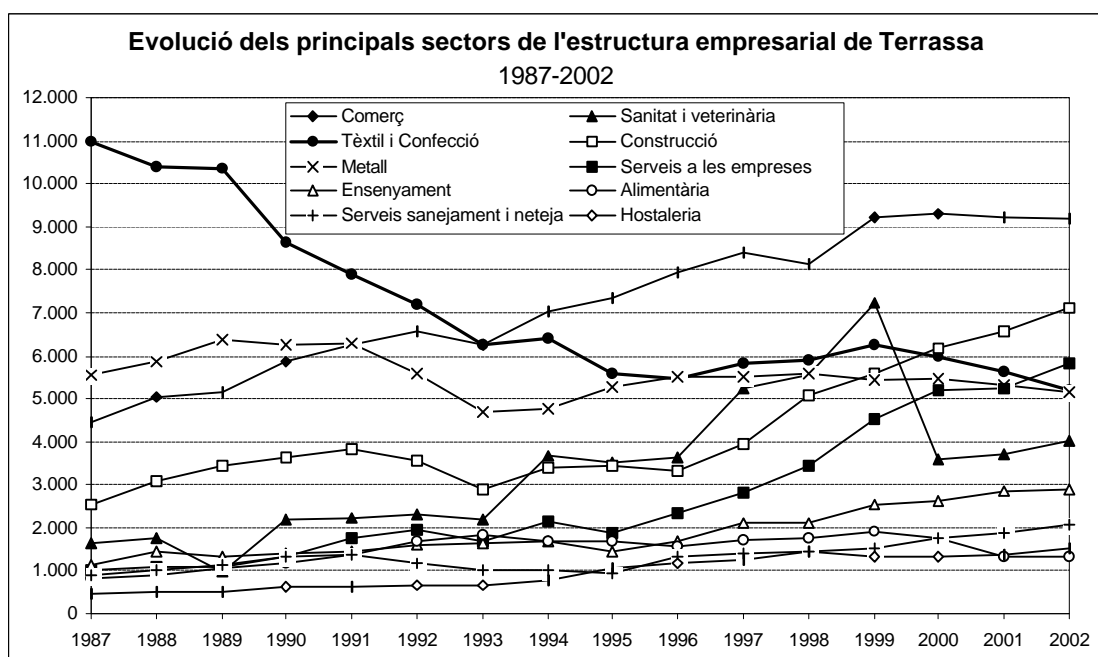
Activitat	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Comerç	4.461	5.056	5.163	5.871	6.270	6.565	6.253	7.045	7.343	7.940	8.397	8.114	9.230	9.295	9.218	9.170
Construcció	2.537	3.102	3.446	3.624	3.842	3.554	2.899	3.420	3.449	3.309	3.931	5.086	5.603	6.159	6.560	7.116
Tèxtil i Confecció	10.971	10.388	10.357	8.635	7.884	7.181	6.250	6.419	5.572	5.460	5.814	5.915	6.255	5.973	5.624	5.208
Metall	5.531	5.853	6.389	6.263	6.282	5.589	4.703	4.769	5.278	5.492	5.511	5.593	5.427	5.464	5.331	5.179
Serveis a les empreses	1.035	1.086	1.083	1.319	1.749	1.956	1.686	2.161	1.859	2.353	2.818	3.456	4.541	5.211	5.242	5.813
Sanitat i veterinària ²	1.661	1.743	991	2.171	2.226	2.294	2.195	3.679	3.535	3.628	5.253	5.537	7.249	3.578	3.700	4.016
Ensenyament	1.153	1.450	1.345	1.415	1.461	1.601	1.643	1.668	1.463	1.693	2.103	2.124	2.558	2.618	2.864	2.874
Serveis sanejament i neteja	904	1.028	1.120	1.325	1.361	1.161	1.034	1.029	923	1.318	1.404	1.463	1.537	1.776	1.883	2.078
Alimentària	826	890	1.057	1.167	1.352	1.700	1.821	1.674	1.694	1.545	1.737	1.745	1.899	1.756	1.339	1.341
Hostaleria	453	495	516	625	632	684	646	776	1.051	1.169	1.254	1.429	1.334	1.347	1.370	1.522

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1996 CCAE-93, abans CCAE-74

No hi consten els treballadors no afectes al règim general de la Seguretat Social.

2. El sector de la sanitat presenta oscil·lacions anuals considerables degut a la classificació d'activitats pròpies del sector cap a altres epígrafs

A un nivell de desagregació més gran de cadascun dels sectors productius, es pot observar com l'estructura empresarial terrassenca ha anat sofrint una constant transformació. El gràfic anterior ens il·lustra aquest extrem: el

⁷ Hem treballat principalment amb les dades referents al volum de treballadors assalariats, donat que les tendències del mercat de treball es basen, essencialment, en la demanda de personal per part d'empreses empleadores.

predomini aclaparador del sector tèxtil, que donava el caràcter eminentment industrial a la Ciutat a través de la història, ha donat pas a una diversificació de les activitats econòmiques, on el comerç, la construcció, els serveis sanitaris, i els serveis a les empreses prenen el relleu, convertint Terrassa en un centre de serveis de primer ordre, a nivell comarcal i àdhuc supracomarcal. Però la Ciutat, malgrat els canvis, encara manté un fort contingent d'assalariats i empreses a la indústria clàssica (Tèxtil i Metall) i a la indústria més moderna (Alimentària i Química i plàstics).

1. La indústria ⁸

Subsectors en alça.- 343. Fabricació de parts, peces i accessoris elèctrics per a vehicles de motor; 295. Fabricació de maquinària diversa per a usos específics; 158. Fabricació d'altres productes alimentaris; 176. Fabricació de teixits de punt; 266. Fabricació d'elements de formigó, guix i ciment; 252. Fabricació de productes de matèries plàstiques; 222. Arts gràfiques i activitats dels serveis relacionats amb les mateixes; 332. Fabricació d'instruments i aparells de mesura, verificació, control, navegació i altres; 410. Captació, reparació i distribució d'aigua; 174. Fabricació d'articles tèxtils confeccionats, excepte peça de vestir; 251. Fabricació de productes de cautxú; 323. Fabricació d'aparells de recepció, gravació i reproducció de so i d'imatge; 246. Fabricació d'altres productes químics; 315. Fabricació de llums elèctrics i aparells d'il·luminació

Evolució de l'estructura empresarial segons afiliació a la Seguretat Social

Indústria. 1987, 1994, 1997-2002¹

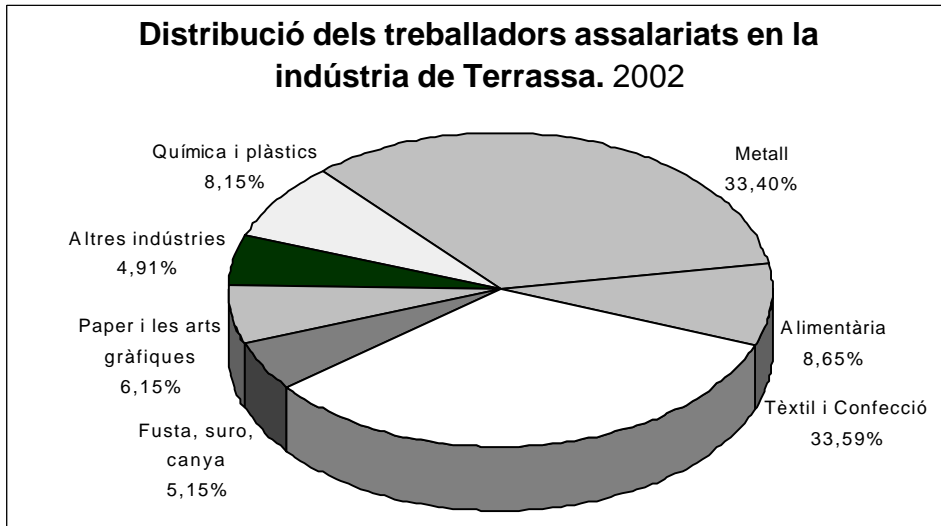
Activitat	1987		1994		1997		1998		1999		2000		2001		2002		D Empreses		D Assalariats	
	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	1987-2002	2001-02	1987-2002	2001-02
Energia i aigua	5	142	6	132	6	134	7	133	7	136	6	129	8	156	11	170	6	3	28	14
Extractives	34	419	35	253	42	358	21	231	29	240	30	266	28	262	28	271	-6	0	-148	9
Química i plàstics	63	1.036	90	913	104	1.061	101	1.239	93	1.341	89	1.387	84	1.348	84	1.264	21	0	228	-84
Metall	375	5.531	469	4.769	555	5.100	537	5.593	525	5.427	524	5.464	500	5.331	490	5.179	115	-10	-352	-152
Alimentària	97	826	123	1.674	134	1.738	110	1.745	107	1.899	100	1.756	96	1.339	90	1.341	-7	-6	515	2
Tèxtil i Confecció	615	10.971	556	6.419	529	5.847	520	5.915	524	6.255	496	5.973	475	5.624	440	5.208	-175	-35	-5.763	-416
Cuir	3	48	4	29	2	16	0	0	2	4	3	5	4	6	3	5	0	-1	-43	-1
Fusta, suro, canya	92	482	133	594	133	582	146	737	154	783	153	818	163	810	163	798	71	0	316	-12
Paper i les arts gràfiques	76	1.016	123	1.243	129	1.031	130	1.039	126	1.044	123	1.013	124	957	117	953	41	-7	-63	-4
Reciclatge	0	0	0	0	0	0	3	13	3	11	4	16	3	17	3	18	3	0	18	1
Altres indústries	15	57	15	56	12	62	24	212	25	177	23	170	24	332	22	298	7	-2	241	-34

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1998 CCAE-93, abans CCAE-74

No hi consten els treballadors no afectes al règim general de la Seguretat Social.

⁸ A partir de 1999 ha deixat d'emprar-se el CCAE 74 i s'ha hagut d'adoptar el nou CCAE 93. Aquest fet comporta dificultats substancials a l'hora de mantenir les sèries històriques, per tal com no hi ha concordança directa entre les dues codificacions. S'ha optat per mantenir respecte l'informe de conjuntura de 1998 la sèrie agrupada i les sèries CCAE 74 de les taules subsectorials fins a 1995, mentre que s'ha optat per emprar la nova codificació des del primer any que es disposa (1996).

Evolució de l'estructura empresarial

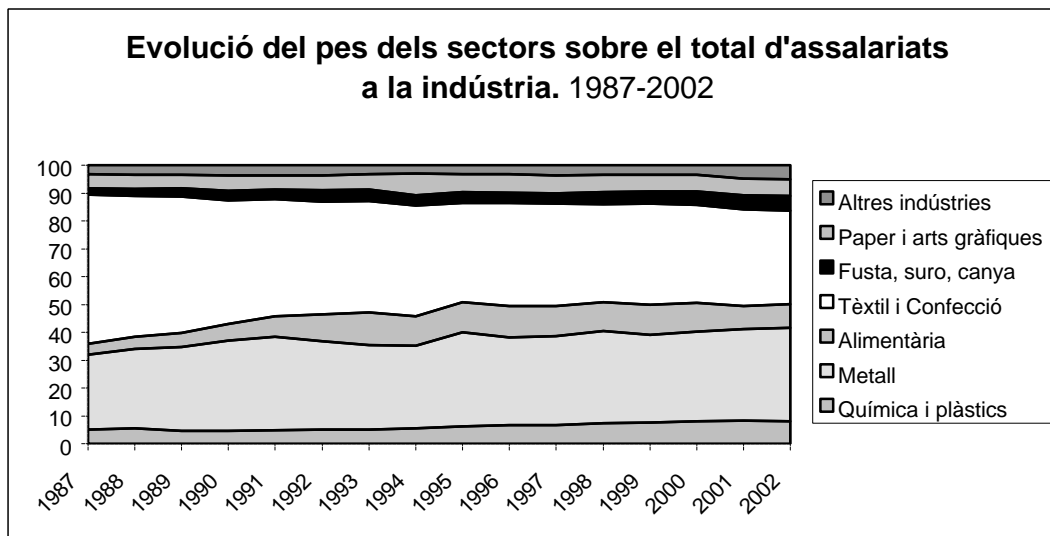
Pes dels sectors industrials sobre el total d'assalariats en la indústria¹. 1987-2002²

Activitat	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Energia i aigua	0,69	0,72	0,71	0,77	0,79	0,87	0,97	0,82	0,84	0,87	0,84	0,79	0,79	0,76	0,96	1,10
Extractives	2,04	2,14	2,01	2,38	2,45	2,21	1,79	1,57	1,76	1,88	2,25	1,37	1,39	1,56	1,62	1,75
Química i plàstics	5,05	5,66	4,61	4,67	4,95	5,16	5,16	5,68	6,33	6,66	6,66	7,35	7,74	8,16	8,33	8,15
Metall	26,94	28,49	30,23	32,30	33,54	31,64	30,23	29,65	33,74	31,61	32,02	33,18	31,34	32,15	32,94	33,40
Alimentària	4,02	4,33	5,00	6,02	7,22	9,62	11,70	10,41	10,83	11,19	10,91	10,35	10,97	10,33	8,27	8,65
Tèxtil i Confecció	53,44	50,56	49,01	44,53	42,09	40,65	40,17	39,91	35,62	36,97	36,71	35,09	36,12	35,14	34,75	33,59
Cuir	0,23	0,13	0,28	0,20	0,21	0,16	0,07	0,18	0,12	0,11	0,10	0,00	0,02	0,03	0,04	0,03
Fusta, suro, canya	2,35	2,56	3,01	3,31	3,61	3,98	3,99	3,69	3,86	3,68	3,65	4,37	4,52	4,81	5,01	5,15
Paper i arts gràfiques	4,95	5,11	4,86	5,59	4,89	5,42	5,61	7,73	6,48	6,67	6,47	6,16	6,03	5,96	5,91	6,15
Reciclatge												0,08	0,06	0,09	0,11	0,12
Altres indústries	0,28	0,31	0,28	0,25	0,25	0,29	0,30	0,35	0,42	0,36	0,39	1,26	1,02	1,00	2,05	1,92
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa.

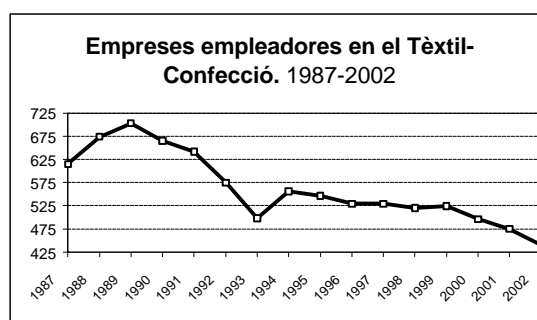
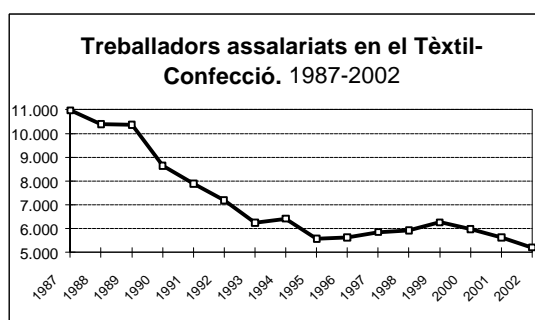
1. No hi consten les empreses sense assalariats.

2. Les dades a partir de 1998 provenen d'una nova codificació de les activitats.

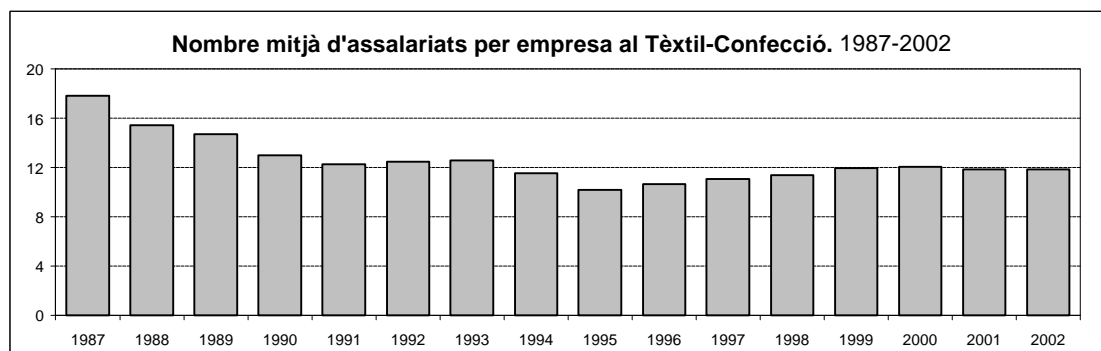
El **Tèxtil-Confecció** continua sent el sector amb més pes en l'estructura industrial de la Ciutat, ocupant per l'any 2002 el 30,3% dels treballadors assalariats del secundari (5.208 llocs de treball, xifra que representa el 8,5% de l'estructura empresarial de la Ciutat). Malgrat això, el fort procés de reconversió que està patint el sector li ha reportat des de 1987 una pèrdua de més de 22 punts respecte el total d'assalariats a Terrassa, que en números absoluts representa una disminució neta de 5.763 llocs de treball. Pel que fa al nombre d'empreses, el balanç del tèxtil-confecció ha estat de 175 empreses amb treballadors assalariats desaparegudes des de 1987⁹. Si aquest sector continua amb la mateixa dinàmica de destrucció de llocs de treball dependent, la seva importància en l'estructura productiva industrial es veurà relegada a la segona posició dins del rànking productiu del sector secundari.

El sector *Tèxtil i de la Confecció* durant aquest exercici ha continuat dibuixant un escenari recessiu per a aquest sector, protagonitzat per la disminució del teixit empresarial, tant pel que fa a nombre d'activitats econòmiques desenvolupades (pèrdua de 59 altes fiscals) com en el nombre de centres de cotització a la seguretat social (disminució de 35 empreses), així com, en general, per una forta reducció dels llocs de treball dependent (-416). En comparació amb l'exercici anterior les dades mostren una recessió més forta que les produïdes en els anys anteriors. Tot plegat presagia més enllà d'una fase d'estancament, com demostren també els informes sobre estocs i producció i sobre l'activitat exportadora a nivell del districte terrassenc i a nivell de Catalunya. Globalment, el decreixement de l'estructura productiva del sector tèxtil-confecció ha estat al voltant del 5%. Al mateix temps, Terrassa continua sent el municipi del Vallès Occidental on la indústria Tèxtil i de la Confecció està més representada, la qual cosa provoca una especialització d'aquesta activitat a nivell comarcal.

Tanmateix, la tendència a la reducció de les plantilles durà fins l'any 1995, i d'ençà 1999 la dimensió empresarial de sector es manté força estable al voltant dels 12 treballadors assalariats per centre.

⁹ Com a ampliació al context regional del sector, vegeu JODAR, P. (coord.), *El sector tèxtil. Una aproximació territorial*, Terrassa, Associació de Col·lectivitats Tèxtils Europees-Programa Adaptex, 1997, 496 pp.

Les dades existents per a treballadors autònoms mostren una tendència paral·lela a la dels assalariats en el sector. A l'any 2002 s'hi registren 597 autònoms ocupats en el sector tèxtil i de la confecció a Terrassa, xifra que mostra una reducció respecte al 1999 d'un 15%. El sector representa prop del 5% del total de treballadors autònoms a Terrassa.

Evolució de l'estructura econòmica

Tèxtil-Confecció. 1987-2002

CCAE ¹	Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
	Activitats econòmiques²	1.312	1.388	1.409	1.387	1.306	902	1.056	893	903	858	832	874	829	819	785	726
	% s/Total	12,73	13,12	12,26	8,75	8,10	8,01	9,83	7,74	7,96	7,62	7,15	7,00	6,28	5,89	5,54	4,80
43	Indústria tèxtil									634	606	579	593	562	550	512	472
45	Indústria del calçat i la confecció									269	252	253	281	267	269	273	254
	Empreses empleadores³	615	674	703	665	642	575	498	556	546	529	529	520	524	496	475	440
	% s/Total indústria	44,73	44,69	44,30	41,85	40,15	38,51	37,33	35,78	32,95	31,87	32,14	32,52	32,85	31,98	31,48	30,32
	% s/Total	17,65	16,86	16,51	14,59	13,48	12,32	11,59	10,54	9,69	8,94	8,62	8,35	8,35	7,68	7,23	6,55
CCAE-74																	
43	Indústria tèxtil	465	508	511	467	446	400	351	394	363	355	349					
45	Indústria del calçat i la confecció	150	166	192	198	196	175	147	162	183	174	180					
CCAE-93																	
17	Indústria tèxtil												362	371	362	334	307
18	Indústria de la confecció i de la pelletteria												158	153	134	141	133
	Treballadors Assalariats	10.971	10.388	10.357	8.635	7.884	7.181	6.250	6.419	5.572	5.623	5.847	5.915	6.255	5.973	5.624	5.208
	% s/Total indústria	53,44	50,56	49,01	44,53	42,09	40,65	40,17	39,91	35,62	36,97	36,71	35,08	36,12	35,14	34,75	33,59
	% s/Total	30,02	26,90	25,54	19,66	18,01	16,70	15,92	15,30	12,86	12,60	12,08	11,60	11,00	10,15	9,45	8,53
CCAE-74																	
43	Indústria tèxtil	9.363	8.843	8.621	7.107	6.443	5.851	5.107	4.923	4.365	4.114	4.285					
45	Indústria del calçat i la confecció	1.608	1.545	1.736	1.528	1.441	1.330	1.143	1.496	1.207	1.509	1.562					
CCAE-93																	
17	Indústria tèxtil												4.590	5.095	4.949	4.507	4.179
18	Indústria de la confecció i de la pelletteria												1.325	1.160	1.024	1.117	1.029
	Dimensió empresarial	17,84	15,41	14,73	12,98	12,28	12,49	12,55	11,54	10,21	10,63	11,05	11,38	11,94	12,04	11,84	11,84
	Treballadors Autònoms													704	701	661	597
	% s/Total													5,89	5,71	5,37	4,69
CCAE-93																	
17	Indústria tèxtil													489	474	442	402
18	Indústria de la confecció i de la pelletteria													215	227	219	195

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1996 CCAE 93 (Codi 17 I 18), abans CCAE 74.

2. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).

3. Centres de cotització a la Seguretat Social. No hi consten les empreses sense assalariats.

Tot i que el sector *Tèxtil-confecció* presenta una tendència a la baixa, apareix una dicotomia en el comportament dels seus dos grans subsectors, per una banda el subsector de la *Indústria tèxtil* que és el que comprèn al 80% de la força de treball, està immers en una forta etapa recessiva, amb un degoteig constant de pèrdua de treballadors assalariats, i per l'altra banda el subsector de la *Indústria de la confecció i de la pelleteria*, manté una tendència força estable tant en el nombre de persones ocupades com en el d'empreses implantades, per bé que en el darrer exercici aquestes dues xifres hagin disminuït lleugerament.

Els únics subsectors que s'han distingit per erigir-se en creadors nets de llocs de treball han estat: *Fabricació de teixits de punt*, *Fabricació d'articles tèxtils confeccionats*, *excepte peces de vestir*.

Evolució de les exportacions de les empreses de Terrassa

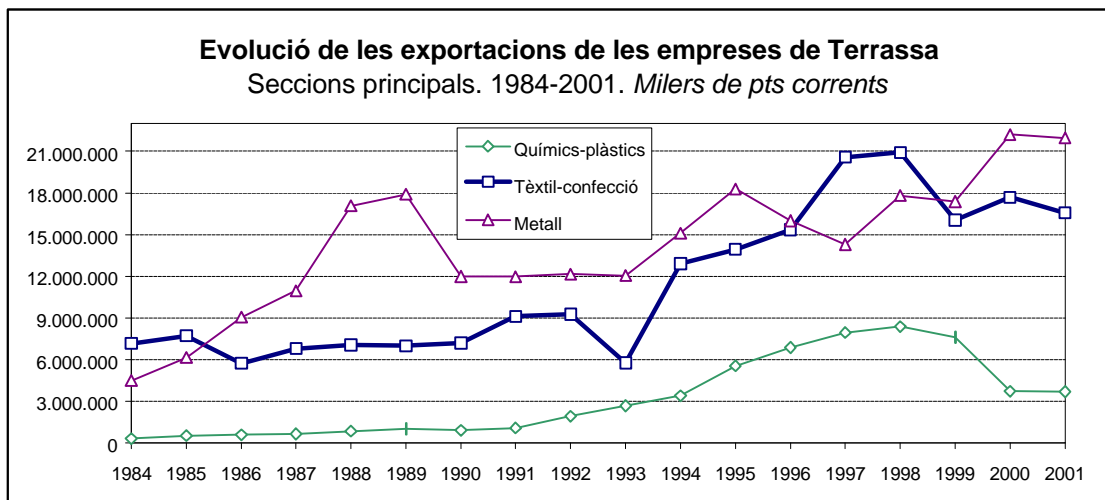
Principals grans seccions de la classificació aranzelària de mercaderies. 1984-2001

Any	Moneda	Productes					
		Químics-plàstics	% s/total anual	Tèxtil-confecció	% s/total anual	Metall	% s/ total anual
1984	Milers de Pts	307.621	2,37	7.155.909	55,19	4.479.302	34,54
1985	Milers de Pts	514.160	3,23	7.721.716	48,56	6.140.028	38,62
1986	Milers de Pts	567.588	3,42	5.726.928	34,48	9.066.705	54,59
1987	Milers de Pts	652.407	3,34	6.803.027	34,81	10.956.998	56,07
1988	Milers de Pts	847.083	3,28	7.052.614	27,31	17.088.412	66,18
1989	Milers de Pts	1.022.481	3,78	6.999.368	25,90	17.897.169	66,21
1990	Milers de Pts	905.297	4,23	7.199.786	33,63	11.986.894	56,00
1991	Milers de Pts	1.068.657	4,62	9.121.776	39,41	11.962.544	51,69
1992	Milers de Pts	1.913.922	7,52	9.261.715	36,41	12.160.155	47,80
1993	Milers de Pts	2.652.794	11,63	5.763.759	25,27	12.043.029	52,79
1994	Milers de Pts	3.389.863	9,74	12.909.818	37,08	15.106.717	43,39
1995	Milers de Pts	5.546.700	13,42	13.950.257	33,76	18.296.083	44,28
1996	Milers de Pts	6.874.372	15,35	15.359.259	34,29	16.012.732	35,74
1997	Milers de Pts	7.939.595	15,37	20.589.159	39,86	14.294.243	27,67
1998	Milers de Pts	8.370.249	15,17	20.908.373	37,89	17.816.268	32,28
1999	Milers de Pts	7.593.588	16,36	16.039.563	34,55	17.393.675	37,46
2000	Milers de Pts	3.723.208	6,10	17.698.907	28,99	22.208.462	36,37
2001	Milers de Pts	3.686.956	6,75	16.561.136	30,32	21.956.548	40,20
1996	Milers d'Euros	41.315,805	15,35	92.311,004	34,29	96.238,460	35,74
1997	Milers d'Euros	47.717,925	15,37	123.743,339	39,86	85.910,130	27,67
1998	Milers d'Euros	50.306,210	15,17	125.661,853	37,89	107.077,927	32,28
1999	Milers d'Euros	45.638,383	16,36	96.399,715	34,55	104.524,784	37,46
2000	Milers d'Euros	22.376,931	6,10	106.372,573	28,99	133.475,545	36,37
2001	Milers d'Euros	22.159,053	6,75	99.534,430	30,32	131.961,514	40,20

Font: Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa.

En qualsevol cas, el sector *Tèxtil-Confecció* segueix imprimint el caràcter industrial a la Ciutat. Malgrat el tancament d'empreses, la producció tèxtil no només no s'ha reduït, sinó que ha augmentat i s'ha diversificat, tant pel que fa a nous productes com pel que fa a la recerca de nous mercats; abundant, per tant en la millora tecnològica (que substitueix necessàriament els llocs de treball perduts), i en l'augment de la qualitat. Les xifres corresponents a l'enquesta sobre les exportacions de les empreses tèxtils ens mostren, en conjunt, des de 1993 fins a aquest darrer exercici, una evolució positiva del

volum de negocis d'aquest sector, si més no de la diversificació del mercat: les exportacions del tèxtil han augmentat quasi un 160% des de 1987, representant actualment el 30,32% del volum total de negoci generat amb l'estranger per les empreses del municipi de Terrassa. Malgrat això, el ralentiment del ritme exportador que ja observàrem durant 1998, hi va succeir l'any 1999 una forta disminució de les vendes a l'exterior, equivalent al 23% menys del que es va facturar durant aquell exercici, quan el nivell de negocis a l'estranger havia assolit un dels màxims del segle. Les dades per l'any 2001 reflecteixen un estancament de les exportacions del sector tèxtil i de la confecció en unes xifres similars a les de l'any 1999, comprometent-se la recuperació que apuntaven les xifres de 2000. Aquest comportament ha estat molt similar al que han experimentat globalment les exportacions de les empreses de Terrassa.

A més, el tèxtil terrassenc manté respecte el districte industrial de Barcelona una destacada posició, ja que concentra més del 9% del global del sector tèxtil en la província, que es fa encara més patent quan aquesta concentració esdevé més del 50% a l'hora de parlar de les fibres dures, del 17% de la llana i del 16% de la confecció d'altres articles tèxtils diferents al vestit.

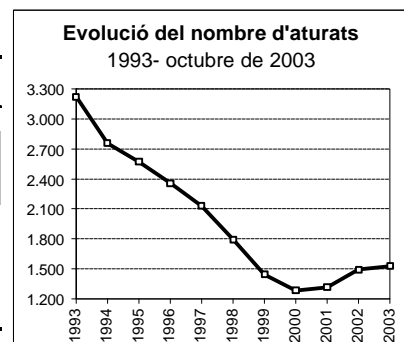
Evolució de l'atur registrat¹

Tèxtil-Confecció. CCAE 2. 1993- octubre de 2003

CCAIE Agrupació	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Total	3.223	2.759	2.572	2.358	2.130	1.792	1.445	1.283	1.316	1.492	1.525
% s/Total indústria	54,54	54,36	59,13	58,74	60,20	62,29	57,66	54,97	53,47	51,06	56,78
% s/Total absolut	27,48	25,65	27,32	24,77	24,58	25,68	24,00	22,32	20,25	20,51	20,66
17 Indústria tèxtil	2.697	2.298	2.184	1.995	1.761	1.472	1.145	989	1.033	1.181	1.211
18-19 Confecció, pell i cuir	526	461	388	363	369	320	300	294	283	311	314

Font: OTG de Terrassa.

1. A 31 de desembre de cada any. A 31 d'octubre de 2003

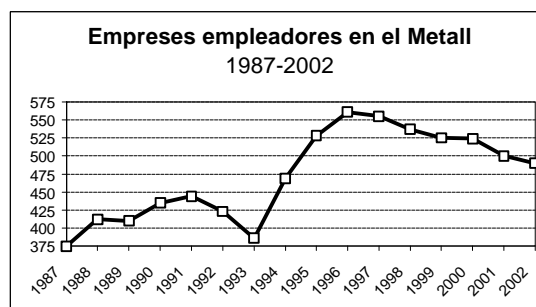
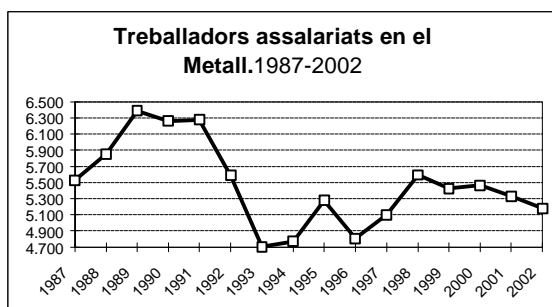

Des de desembre de 1993, l'atur registrat en el sector *tèxtil-confecció* presenta una disminució del 52,68%. L'evolució de l'atur del sector mostra dues etapes, la primera amb un marcat caràcter reduccionista que comprèn els anys entre 1993 i 1999, amb la desaparició d'un total de 1.778 persones desocupades, la

segona etapa és a partir de l'any 2000, exercici d'expansió de l'atur que arriba fins als nostres dies. El sector tèxtil i de la confecció és el que arrossega el volum més important de l'atur estructural heretat del darrer cicle de reconversió, xifrant-se encara aquest pes al voltant del 56,8% de l'atur local entre els treballadors industrials.

El **Metall** és el segon gran grup d'activitat econòmica industrial, ocupant més del 33% del personal assalariat del sector i al voltant del 8,5% del total de l'estructura terrassenca. La crisi també es presentà amb cruïra en l'ocupació assalariada en aquest sector, especialment en el subsector de la metal·lúrgia, i, de forma menys acusada, en l'electricitat, en l'electrònica i en la indústria relacionada amb la fabricació de vehicles. La principal davallada del nombre d'assalariats es registrà a l'entorn de l'any olímpic, perdent 1.686 treballadors entre 1989 i 1993, representant aquest darrer any el punt d'inflexió de nou cap a l'alça que es mantingué constant fins el 2000, amb l'excepció per l'any 1999, tanmateix des de l'any 2001 s'enceta una altra etapa de pèrdua de l'estructura productiva, tant en la desaparició d'empreses com en la de llocs de treball. Així, tot i el període de recuperació durant 1993-2000, les dades indiquen que el pes relatiu del metall dins l'economia terrassenca ha caigut més de 6 punts des de 1987. Però, d'altra banda, dins de la indústria, el seu pes ha augmentat 6 punts durant el mateix període, en part, degut a la baixa generalitzada en tot el sector industrial i, molt especialment, en l'experimentada en la indústria tèxtil i de la confecció.

Tot i la pèrdua general de llocs de treball en el sector, hi ha subsectors del *Metall* que experimenten un comportament dinàmic, durant el darrer exercici, en la generació de feina. Aquests han estat els de *Fabricació de parts, peces i accessoris no elèctrics per a vehicles de motor, Fabricació de maquinària diversa per a usos específics, Fabricació d'instruments i aparells de mesura, verificació, control, navegació i altres*. Per contra, els subsectors que més han perdut assalariats han estat els de *Fabricació d'altre equip elèctric, Fabricació de motors elèctrics, transformadors i generadors, Fabricació de vàlvules, tubs i altres components electrònics, Tractament i revestiment de metalls, Enginyeria mecànica general per compte d'altri*.

Si bé les dades d'assalariats mostren un marcat decreixement, el nombre de treballadors per compte propi, des de 1999, s'ha mantingut força estable, xifrant-se en 694 els treballadors autònoms per l'any 2002. Els dos subsectors que més autònoms aporten al sector, *Fabricació de productes metàl·lics*,

excepte maquinària i equips i Indústria de la construcció de maquinària i equip mecànic s'han mantingut en xifres idèntiques al 2001, mentre que el tercer, Fabricació de maquinària i material elèctric, perd 3 autònoms. El pes del sector dintre del total de treballadors autònoms de la Ciutat s'ha situat per sobre del 5%.

Evolució de l'estructura econòmica

Metall. 1987-2002¹

CCAE Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Activitats econòmiques²	511	553	605	634	666	562	680	689	665	640	632	677	714	768	753	742
% s/Total	4,96	5,23	5,26	4,00	4,13	4,99	6,33	5,97	5,86	5,69	5,43	5,42	5,41	5,52	5,31	4,90
31 Metall.lúrgia									369	355	361	386	400	444	436	431
32 Construcció de maquinària									134	124	124	129	143	146	138	133
33 Construcció ordinadors									7	9	8	9	9	10	12	12
34 Construcció material elèctric									60	61	52	54	50	49	50	48
35 Construcció de material electrònic									32	32	30	37	46	49	54	53
36 Indústria de l'automòbil									29	29	26	27	27	30	26	26
37 Indústria nàutica									1					1	1	1
38 Indústria ferroviària									3	3	3	5	4	4	3	3
39 Ind. Instruments precisió/ortopèdia									30	27	28	30	35	35	33	35
Empreses empleadores³	375	412	410	435	444	423	386	469	528	561	555	537	525	524	500	490
% s/Total indústria	27,27	27,32	25,83	27,38	27,77	28,33	28,94	30,18	31,86	33,80	33,72	33,60	32,92	33,78	33,13	33,77
% s/Total	10,76	10,31	9,63	9,54	9,33	9,06	8,98	8,89	9,37	9,49	9,04	8,62	8,36	8,12	7,61	7,29
CCAE-74																
31 Metall.lúrgia	205	225	229	249	252	250	233	267	298	327	329					
32 Construcció de maquinària	91	101	108	110	112	93	84	110	113	112	106					
33 Construcció ordinadors	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1					
34 Construcció material elèctric	47	50	46	47	50	48	42	59	78	72	69					
35 Construcció de material electrònic	10	12	11	11	11	13	11	12	13	13	11					
36 Indústria de l'automòbil	10	12	6	6	7	8	6	9	12	13	12					
37 Indústria nàutica	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0					
38 Indústria ferroviària	5	5	2	3	3	2	2	3	3	3	3					
39 Ind. Instruments precisió/ortopèdia	6	6	6	6	7	6	6	7	9	19	24					
CCAE-93																
27 Metall.lúrgia												13	12	11	9	7
28 Fab. prod. metàl·lics, excp.maquinària i equips												265	272	286	280	273
29 Ind. de la const. de maquinària i equip mecànic												119	117	109	104	104
30 Fab. màquines d'oficina i equips informàtics												2	1	1	2	2
31 Fab. de maquinària i material elèctric												67	61	56	56	54
32 Fab. material electrònic												14	12	13	14	13
33 Fab. i instruments medico-quirúrgics, de precisió												36	30	28	22	24
34 Fab. vehicles de motor, remolcs i semiremolcs												19	18	18	12	12
35 Fab. d'altre material de transport												2	2	2	1	1
Treballadors Assalariats	5.531	5.853	6.389	6.263	6.282	5.589	4.703	4.769	5.278	4.807	5.100	5.593	5.427	5.464	5.331	5.179
% s/Total indústria	26,94	28,49	30,23	32,30	33,54	31,64	30,23	29,65	33,74	31,61	32,02	33,18	31,34	32,15	32,94	33,40
% s/Total	15,13	15,16	15,75	14,26	14,35	12,99	11,98	11,37	12,18	10,77	10,53	10,98	9,54	9,28	8,96	8,49
CCAE-74																
31 Metall.lúrgia	2.412	2.642	3.782	3.655	3.768	3.317	2.713	2.716	2.563	2.710	2.825					
32 Construcció de maquinària	1.190	1.346	1.435	1.381	1.088	937	791	867	818	718	747					
33 Construcció ordinadors	7	12	17	21	17	13	8	7	5	5	4					
34 Construcció material elèctric	1.501	1.369	457	489	501	522	851	865	1.021	1.042	1.090					
35 Construcció de material electrònic	51	80	88	103	138	113	84	96	111	102	122					
36 Indústria de l'automòbil	230	246	63	108	265	208	74	33	573	33	88					
37 Indústria nàutica	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0					
38 Indústria ferroviària	10	12	6	8	21	7	8	12	11	10	9					
39 Ind. Instruments precisió/ortopèdia	130	146	541	496	484	471	174	173	176	187	215					
CCAE-93																
27 Metall.lúrgia												60	46	44	37	32
28 Fab. prod. metàl·lics, excp.maquinària i equips												1.589	1.647	1.681	1.668	1.624
29 Ind. de la const. de maquinària i equip mecànic												1.413	1.079	1.158	1.169	1.187
30 Fab. màquines d'oficina i equips informàtics												4	5	5	11	11
31 Fab. de maquinària i material elèctric												1.327	1.653	1.601	1.671	1.508
32 Fab. material electrònic												134	157	187	175	152
33 Fab. i instruments medico-quirúrgics, de precisió												350	346	265	235	254
34 Fab. vehicles de motor, remolcs i semiremolcs												713	491	520	363	410
35 Fab. d'altre material de transport												3	3	3	2	1
Dimensió empresarial	14,75	14,21	15,58	14,40	14,15	13,21	12,18	10,17	10,00	8,57	9,19	10,42	10,34	10,43	10,66	10,57

CCAE Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Treballadors Autònoms													691	695	700	694
% s/Total													5,78	5,66	5,68	5,46
CCAE-93																
27	Metal·lúrgia												20	21	18	13
28	Fab. prod. metàl·lics, excp.maquinària i equips												365	372	392	392
29	Ind. de la const. de maquinària i equip mecànic												155	152	143	143
30	Fab. màquines d'oficina i equips informàtics												8	7	7	7
31	Fab. de maquinària i material elèctric												79	78	75	72
32	Fab. material electrònic												11	11	12	10
33	Fab. i instruments medico-quirúrgics, de precisió												32	33	34	37
34	Fab. vehicles de motor, remolcs i semiremolcs												21	21	19	20

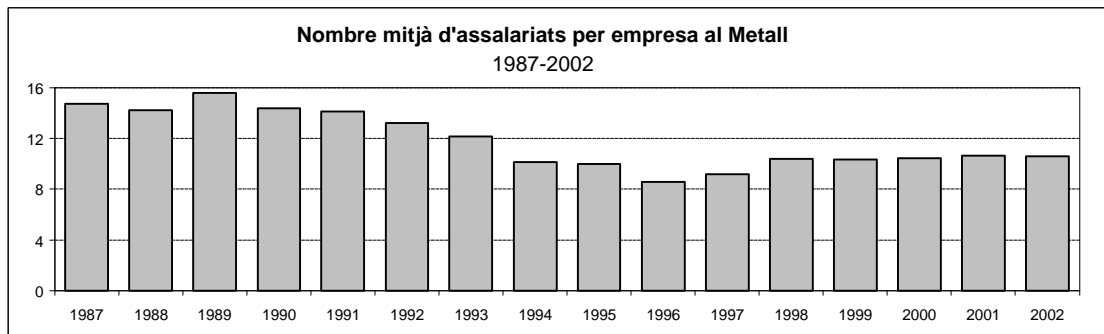
Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1998 CCAE-93, abans CCAE-74

2. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).

3. Centres de cotització a la Seguretat Social. No hi consten les empreses sense assalariats.

Respecte al nombre d'empreses, el sector del *Metall* ha sofert una transformació des de 1987 fins ara, augmentant el seu teixit en 115 establiments. Des de 1997 comença una etapa recessiva amb la conseqüent destrucció d'empreses que l'ha portat a perdre fins a l'actualitat 71 empreses, que comporten una disminució del 11,17%, en aquests 6 anys. El ritme de desaparició d'empreses és superior a la de destrucció dels llocs de treball, ja que el decreixement experimentat en nombre de treballadors assalariats ha estat del 5,6%. A partir de 1997 comença una etapa d'engrandiment de la dimensió empresarial, que ha portat als 10,57 treballadors per compte de cotització, tot i que està molt per dessota del màxim dels 15,58 de l'any 1989.

Pel que fa a les exportacions, durant els anys 80 i principis dels 90, el *metall* ha estat l'activador i guia en l'obertura del mercat exterior, malgrat que entre 1997 i 1998, va ser superat, en volum de vendes, pel sector *tèxtil*. En el darrer any, tot i experimentar un cert estancament de les vendes, el *metall* de Terrassa des de 1999 ja s'ha tornat a posar al capdavant de l'activitat exportadora. Actualment representa més del 40% de les exportacions de les empreses de Terrassa, registrant un augment de prop del 98% en volum de vendes des de 1987. Cal fer notar, però, que les exportacions generades a l'exterior des d'aquest sector representen en l'actualitat més del 76% de les efectuades en l'àmbit de tot el Districte de la Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa, essent el principal sector exportador a escala comarcal.

En els darrers 10 anys, l'atur registrat en el Metall s'ha reduït a més de la meitat. També ha disminuït el seu pes dins de l'atur industrial (del 26% al 23%)

i dins de l'atur total (del 13% al 8%). L'atur en el sector del *Metall* ha disminuït un 30% entre l'any 2002 i octubre de 2003, amb una reducció neta de 270 treballadors en estat de desocupació. Els subsectors que han reduït més el nombre en aturats registrats en el darrer any han estat els de la *Construcció de maquinària* (-253) i la *Fabricació de material electrònic*.

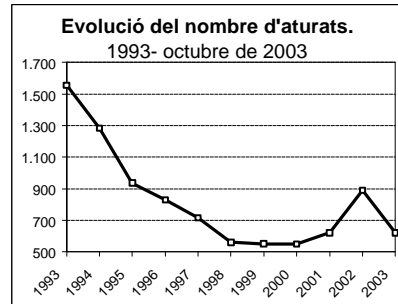
Evolució de l'atur registrat¹

Metall. CCAE 2. 1993- octubre de 2003

CCAE Agrupació	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Total	1.556	1.283	936	828	714	559	550	549	621	891	621
% s/Total indústria	26,33	25,28	21,52	20,63	20,18	19,43	21,95	23,52	25,23	30,49	23,12
% s/Total absolut	13,27	11,93	9,94	8,70	8,24	8,01	9,13	9,55	9,56	12,25	8,41
27 Metall.lúrgia	22	21	22	65	87	85	67	75	68	72	86
28 Fab. prod. metàl.lics	757	642	435	350	240	180	152	155	176	176	178
29 Construcció de maquinària	369	274	250	189	201	142	156	160	170	421	168
30 Fab. màquines oficina-inform.	10	9	4	8	5	7	6	4	7	8	5
31 Fab. maquinària elèctrica	101	68	53	59	55	46	64	51	69	95	73
32 Fab. material electrònic	247	225	146	119	67	51	58	54	63	67	58
33 Fab. mat. de precisió	5	4	3	5	6	6	8	6	10	16	21
34 Indústria de l'automòbil	40	37	21	32	52	42	38	41	56	34	31
35 Fab. altre material de trans.	5	3	2	1	1	0	1	3	2	2	1

Font: OTG de Terrassa.

1. A 31 de desembre de cada any. A 31 d'octubre de 2003

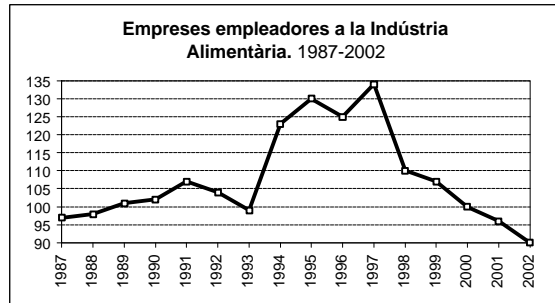

Els grans grups del *Tèxtil-Confecció* i del *Metall* ocupen, com hem vist, prop del 64% del total de les indústries terrassenques. Els altres grups d'activitat representen cada cop més una part molt important en el futur de l'estructura econòmica, no tant pel seu pes relatiu, sinó per la seva importància estratègica a l'hora d'aconseguir la diversificació en la indústria de la Ciutat.

La **Indústria Alimentària** ha patit en els darrers exercicis una forta pèrdua dins del pes de la indústria terrassenca. Tot i aquest canvi de tendència, en línies generals el sector ha doblat el seu pes en l'ocupació assalariada a la indústria, passant de l'escàs 4% de 1987 a més d'un 8% de 2002 (1.341 empleats), amb un guany net de 515 llocs de treball en aquests quinze anys i amb un increment de la dimensió empresarial de més 6 punts (de 8,5 al 1987 als 14,9 de 2002) en el darrer any. Cal emfasitzar que la dimensió empresarial ha augmentat de mitjana en un treballador per centre de cotització. Tanmateix, la major part d'aquest increment es va produir entre 1987 i 1993, etapa que podem considerar com l'emergent d'aquest sector, per passar, des de llavors, a una evolució molt més modesta, comportant-se com si les empreses capdavanteres haguessin consolidat un sostre¹⁰. Durant el 2000, el sector va patir símptomes clars de recessió amb una disminució considerable del nombre de treballadors assalariats, malgrat que el nombre d'activitats econòmiques es va mantenir. Aquesta tendència va empitjorat el 2001, any en el què es van perdre 4 centres de cotització i més de 400 llocs de treball i es va posar de manifest l'extrema dependència del sector en l'evolució de poques grans empreses que foren capdavanteres en el moment de l'emergència. Per l'any 2002 la tendència és cap a l'estabilització, però amb la pèrdua de 4 centres de cotització respecte l'any 2001.

¹⁰ Per a un seguiment dels antecedents locals d'aquest sector, vegeu OEST, *La indústria alimentària a Terrassa*, Ajuntament de Terrassa-Foment de Terrassa SA, Terrassa, 1997, 106 pp. + annexos.

Els únics subsectors d'aquesta activitat que han experimentat un creixement, són els de *Fabricació d'altres productes alimentaris* i *Indústria càrnica*.

Evolució de l'estructura econòmica
Indústria Alimentària. 1987-2002¹

CCAE Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Activitats econòmiques²	240	243	230	239	241	117	134	119	128	125	125	127	126	129	123	123
% s/Total	2,33	2,30	2,00	1,51	1,49	1,04	1,25	1,03	1,13	1,11	1,07	1,02	0,96	0,93	0,868	0,813
41 Indústria alimentària sòlids									93	92	95	97	98	99	94	94
42 Indústria alimentària begudes									35	33	30	30	28	30	29	29
Empreses empleadores³	97	98	101	102	107	104	99	123	130	125	134	110	107	100	96	90
% s/Total indústria	7,05	6,50	6,36	6,42	6,69	6,97	7,42	7,92	7,85	7,53	8,14	6,82	6,71	6,45	6,362	6,203
% s/Total	2,78	2,45	2,37	2,24	2,25	2,23	2,30	2,33	2,31	2,11	2,18	1,75	1,70	1,55	1,462	1,339
CCAE-74																
41-42 Indústria alimentària		97	98	101	102	107	104	99	123	130	125	134				
CCAE-93																
15 Indústria de productes alimentaris i begudes													109	106	100	96
16 Indústria del tabac													1	1	0	
Treballadors Assalariats	826	890	1.057	1.167	1.352	1.700	1.821	1.674	1.694	1.702	1.738	1.745	1.899	1.756	1.339	1.341
% s/Total indústria	4,02	4,33	5,00	6,02	7,22	9,62	11,70	10,41	10,83	11,19	10,91	10,34	10,97	10,33	8,275	8,649
% s/Total	2,26	2,30	2,61	2,66	3,09	3,95	4,64	3,99	3,91	3,81	3,59	3,42	3,34	2,98	2,251	2,20
CCAE-74																
41-42 Indústria alimentària		826	890	1.057	1.167	1.352	1.700	1.821	1.674	1.694	1.702	1.738				
CCAE-93																
15 Indústria de productes alimentaris i begudes													1.743	1.898	1.756	1.339
16 Indústria del tabac													2	1	0	
Dimensió empresarial	8,52	9,08	10,47	11,44	12,64	16,35	18,39	13,61	13,03	13,62	12,97	15,86	17,75	17,56	13,95	14,90
Treballadors Autònoms													190	187	172	184
% s/Total													1,59	1,52	1,40	1,45
CCAE-93																
15 Indústria de productes alimentaris i begudes													190	187	172	184
16 Indústria del tabac																

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1998 CCAE-93, abans CCAE-74

2. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).

3. Centres de cotització a la Seguretat Social. No hi consten les empreses sense assalariats.

El nombre de treballadors per compte propi del sector durant el 2002 és de 184. En el darrer any el nombre d'autònoms ha experimentat un augment del 7% malgrat tan sols presenta un 1,4% en el pes de treballadors autònoms de la Ciutat.

Tanmateix, el volum d'exportacions generat pel sector ha augmentat, ja que s'ha passat d'un paper quasi testimonial de les vendes a facturar més de 5.000 milions de pessetes, creixement que ha estat especialment notable des de 1997. Entre 2000 i 2001 s'ha produït un augment de l'11% en la facturació d'exportacions d'aquest subsector, fet que el situa com l'únic dels principals sectors que ha experimentat un augment.

L'atur registrat al sector des de 1993 tendeix a reduir-se. Així, a octubre de 2003 el nombre d'aturats se situa en 143, un 55% menys que els existents fa 10 anys. El seu pes relatiu dins l'atur industrial es manté força estable (del 5,4% al 5,3%), amb una lleugera tendència a l'augment. Per contra, el seu pes específic en l'atur global de la Ciutat disminueix lleugerament del 2,73% de 1993 a l'1,94%.

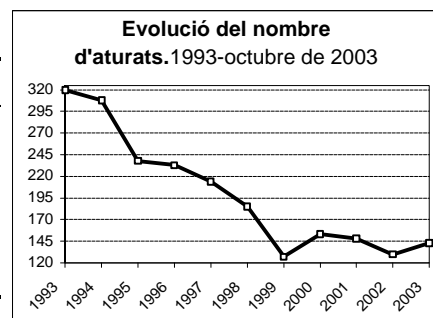
Evolució de l'atur registrat¹

Indústria Alimentària. CCAE 2. 1993- octubre de 2003

CCAIE Agrupació	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Total	320	308	238	233	214	185	127	153	148	130	143
% s/Total indústria	5,42	6,07	5,47	5,80	6,05	6,43	5,07	6,56	6,01	4,45	5,32
% s/Total absolut	2,73	2,86	2,53	2,45	2,47	2,65	2,11	2,66	2,28	1,79	1,94
15-16 Ind. alimentària i tabacs	320	308	238	233	214	185	127	153	148	130	143

Font: OTG de Terrassa.

1. A 31 de desembre de cada any, 31 d'octubre de 2003

A Terrassa, el grup de la **Indústria Química** i del **Plàstic** no ha gaudit d'una especial representació en el conjunt de l'estructura econòmica. Entre d'altres raons, perquè l'especialització d'aquest subsector s'ha concentrat, fonamentalment, a Rubí. Malgrat això, la seva emergència durant els últims anys ha estat força significativa. Actualment representa el 8,15% de la indústria pel que fa al nombre de treballadors assalariats, mentre que pel teixit

empresarial és del 5,8%. Té com a subsectors més dinàmics la *Fabricació de productes de matèries plàstiques*, *Fabricació d'altres productes químics*, *Fabricació de productes de cautxú* i *Fabricació de productes farmacèutics*. Per altra banda, els sectors que pateixen una davallada més elevada, *Fabricació de productes químics bàsics* i *Fabricació de pesticides i altres productes agroquímics*. Durant l'exercici anterior, el sector del Químic i del Plàstic va ocupar el tercer lloc dintre del rànquing de les activitats industrial, promogut per la forta davallada del sector alimentari, però per aquest exercici retorna a la seva quarta posició, degut al lleuger decreixement del propi sector i l'estabilització del sector alimentari.

Evolució de l'estructura econòmica

Indústria Química i del Plàstic. 1987-2002

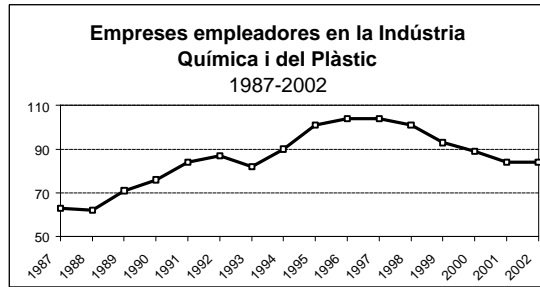
CCAE ¹	Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
	Activitats econòmiques²	1.312	1.388	1.409	1.387	1.306	902	1.056	893	156	143	142	874	131	132	121	117	
	% s/Total	12,73	13,12	12,26	8,75	8,10	8,01	9,83	7,74	1,38	1,27	1,22	7,00	0,99	0,95	0,85	0,77	
25	Indústria química										74	65	67	63	59	62	58	60
48	Ind. del plàstic i del cautxú										82	78	75	78	72	70	63	57
	Empreses empleadores³	63	62	71	76	84	87	82	90	101	104	104	101	93	89	84	84	
	% s/Total indústria	4,58	4,11	4,47	4,78	5,25	5,83	6,15	5,79	6,10	6,27	6,32	6,32	5,83	5,74	5,57	5,79	
	% s/Total	1,81	1,55	1,67	1,67	1,76	1,86	1,91	1,71	1,79	1,76	1,69	1,62	1,48	1,38	1,28	1,25	
CCAE-74																		
25	Indústria química	41	40	45	48	53	53	47	48	53	60	67						
48	Ind. del plàstic i del cautxú	22	22	26	28	31	34	35	42	48	44	37						
CCAE-93																		
24	Indústries químiques												50	44	45	42	37	
25	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques												51	49	44	42	47	
	Treballadors Assalariats	1.036	1.162	974	906	927	911	803	913	990	1.013	1.061	1.239	1.341	1.387	1.348	1.264	
	% s/Total indústria	5,05	5,66	4,61	4,67	4,95	5,16	5,16	5,68	6,33	6,66	6,66	7,35	7,74	8,16	8,33	8,15	
	% s/Total	2,83	3,01	2,40	2,06	2,12	2,12	2,04	2,18	2,28	2,27	2,19	2,43	2,36	2,36	2,27	2,07	
CCAE-74																		
25	Indústria química	574	598	720	639	652	649	571	564	589	666	701						
48	Ind. del plàstic i del cautxú	462	564	254	267	275	262	232	349	401	347	360						
CCAE-93																		
24	Indústries químiques												751	825	845	787	679	
25	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques												488	516	542	561	585	
	Dimensió empresarial	16,44	18,74	13,72	11,92	11,04	10,47	9,79	10,14	9,80	9,74	10,20	12,27	14,42	15,58	16,05	15,05	
	Treballadors Autònoms													90	97	89	87	
	% s/Total													0,75	0,79	0,72	0,68	
CCAE-93																		
24	Indústries químiques													38	41	39	41	
25	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques													52	56	50	46	

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

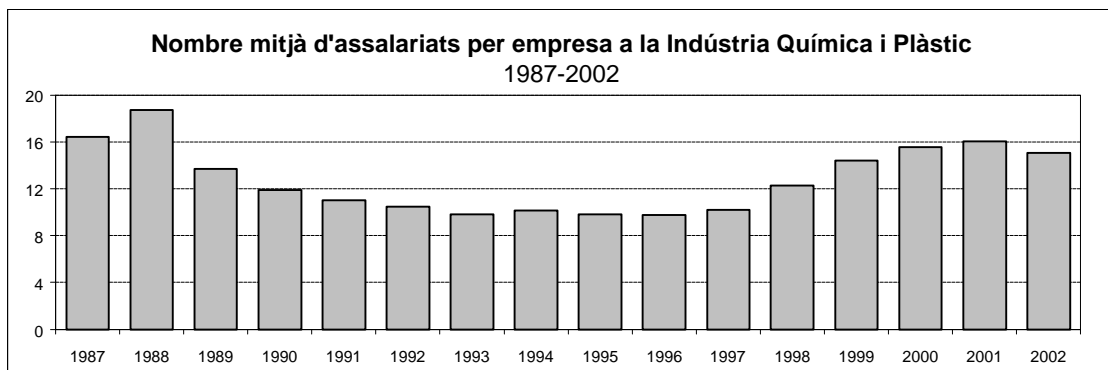
1. Des de 1996 CCAE 93 (Codi 17 i 18), abans CCAE 74.

2. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).

3. Centres de cotització a la Seguretat Social. No hi consten les empreses sense assalariats.

En el darrer any, el nombre de treballadors assalariats ha disminuït un 6,2%, amb la destrucció de 168 llocs de treball, al mateix temps el nombre d'empreses del sector es manté estable. Per altra banda, han desaparegut 4 altes fiscals. Actualment, 1.264 persones estan ocupades en aquest grup. Aquest fet, ha provocat un redimensionament de les empreses, passant del 16,04 vigent per l'any 2001 al 15,05 per l'any 2002, amb la pèrdua amb un any d'un treballador per centre de cotització de mitjana.

El nombre de treballadors autònoms des de 1999 es manté força estable tot i que només representa el 0,98 dins de l'estructura de treballadors per compte propi de Terrassa.

En termes generals, i des de 1999, l'atur del sector de la indústria *Química i del Plàstic* ha disminuït un 52%, però des de l'any 2000 hi ha una revifalla de l'atur, i s'enceta, per tant, una etapa alcista que ha fet augmentar la seva participació a l'atur industrial al 5,58%, mentre que la seva aportació a l'atur general de la Ciutat es manté força estable.

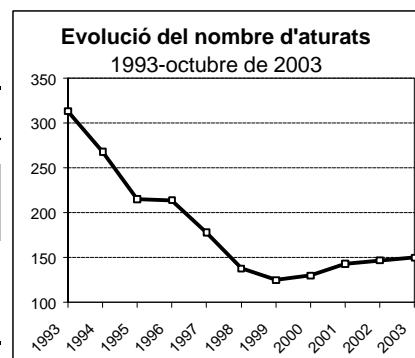
Evolució de l'atur registrat¹

Indústria Química i del Plàstic. CCAE 2. 1993- octubre de 2003

CCAE Agrupació	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Total	313	268	215	214	178	138	125	130	143	147	150
% s/Total indústria	5,30	5,28	4,94	5,33	5,03	4,80	4,99	5,57	5,81	4,91	5,58
% s/Total absolut	2,67	2,49	2,28	2,25	2,05	1,98	2,08	2,26	2,20	2,02	2,03
24 Indústria química	278	234	189	177	131	96	86	95	95	108	98
25 Ind. cautxú i plàstic	35	34	26	37	47	42	39	35	48	39	52

Font: OTG de Terrassa.

1. A 31 de desembre de cada any. A 31 d'octubre de 2003.

La importància de la indústria química resideix més en la seva capacitat de producció. Tant és així que el sector es presenta com el que més capital utilitza de tots els analitzats i més valor afegit crea. Certament, des de principis de la dècada dels 80 i, especialment, des dels anys 90, el sector va anar mostrant un constant creixement de les vendes a l'exterior en valors absoluts. Però d'ençà, l'any 1999 aquesta tendència s'estroncà per anar a la baixa els dos anys següents. El moment més àlgid del sector fou el 1998, amb un volum de facturació de 8.370.249 milers de pessetes, en el darrer any aquesta xifra fou de 3.686.956 milers de pessetes.

El grup de la **Indústria del Paper** i de les **Arts Gràfiques** és un sector amb força importància dins de l'activitat secundària de Terrassa, representa prop del 6% dels assalariats industrials. Des de mitjans dels anys noranta aquest sector s'ha mantingut amb una considerable estabilitat, tant pel que fa al nombre de negocis com al nombre d'ocupats assalariats. Aquestes dades difereixen de la reacció del sector en aquest darrer any, quan si bé és cert que el nombre de treballadors assalariats s'ha mantingut estable, el nombre de centres de cotització ha disminuït un 5,64%. Els subsectors de la *Fabricació de paper i de cartró* i de l'*Edició* (agrupacions estretament relacionades amb la conjuntura del sector serveis) han experimentat una tendència a l'alça durant aquest període.

La cinquena força productiva dins del sector secundari és la **Indústria de la Fusta, del Suro i de la Canya**, des de 1987 ha escalat tres punts en el rànquing del pes dins del sector secundari. Actualment ocupa a 798 treballadors i és un sector que, tot i haver gaudit d'una expansió en els darrers anys, actualment presenta una estabilització amb una tendència en retrocés alhora de crear ocupació. Els subsectors que generen més ocupació són: *Fabricació d'estructures de fusta i peces de fusteria i ebenisteria per a la construcció* i *Fabricació d'envasos i embalatges de fusta*. Dos subsectors molt relacionats amb l'evolució del sector de la construcció, que experimenta un comportament força dinàmic en els darrers anys.

En definitiva, la indústria terrassenca va realitzar una reestructuració productiva pròpia d'un país occidental en procés de terciarització, sobretot en el Tèxtil i en la Metal·lúrgia. Durant el període 1989-1993 es van produir fortes pèrdues de llocs de treball; donant pas al creixement d'altres sectors com el de la Indústria Alimentària, Químiques i Plàstics. Actualment, s'ha assolit una situació de certa estabilitat, amb una tendència recessiva que comporta un degoteig constant de treballadors assalariats i amb guanys que, quan es produeixen, es deuen més a la conjuntura econòmica que no pas a la dinàmica del grup.

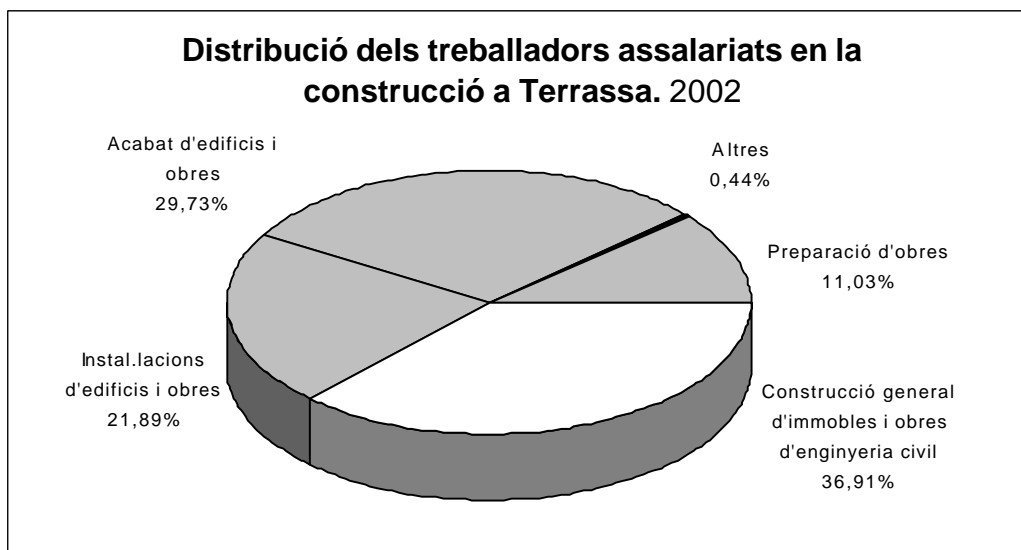
2. La construcció

<p>Subsectors en alça.- 452. Construcció general d'immobles i obres d'enginyeria civil; 454. Acabat d'edificis i obres; 453. Instal·lacions d'edificis i obres;</p>
--

La *Construcció* és, darrera del *Comerç*, el sector que ocupa més assalariats dins de l'estructura productiva de la Ciutat. L'activitat constructora continua augmentant malgrat ho fa a un ritme més lent degut a l'actual conjuntura

econòmica. Aquesta situació es manifesta quan repassem el balanç de l'exercici 2002: l'augment dels assalariats en la construcció respecte l'any anterior ha estat de 556 i el saldo net en la creació de nous centres de treball de 80, sent la dimensió empresarial 6,60 treballadors per empresa. L'adequació entre el preu i la superfície del sòl i sostre tant d'ús comercial com industrial i, especialment, d'habitatge ha multiplicat per deu l'activitat constructora en el darrer quinquenni, donant feina actualment fins a 7.116 treballadors, 3.274 assalariats més que en el moment àlgid de la construcció durant l'etapa preolímpica. En l'actualitat, la construcció representa el 16% de l'estructura empresarial de la Ciutat. Aquest sector mitiga l'atur de les persones no qualificades mercè a l'alternança estratègica del sector que permet ocupar-se tant en l'obra pública (com ho feu durant la vertebració olímpica) com en l'obra de capital privat en la construcció d'edificis. Durant l'any 2002 Terrassa ha concentrat fins el 8% del total de promocions d'habitatges de nova planta en les ciutats mitjanes de Catalunya, arribant a ofertar 1.777 nous habitatges que es segueixen caracteritzant per uns preus competitius en relació al conjunt metropolità. Aquest creixement de l'oferta d'habitatges de nova construcció ha estat la causa, entre d'altres, del creixement de la població urbana resident.

Tot i que aquestes dades indiquen la continuació del creixement per al sector hi ha indicis que confirmen una certa desacceleració, iniciada el 1999, en els ritmes de creixement. Aquest manteniment de la davallada podria indicar l'inici del final d'una conjuntura marcada per la competitivitat en l'oferta de l'habitatge.

Evolució de l'estructura econòmica Construcció. 1987-2002¹

Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Activitats econòmiques²	847	892	968	1.055	1.180	904	995	1.011	1.301	1.298	1.342	1.540	1.834	2.054	2.224	2.638
% s/Total	8,22	8,43	8,42	6,65	7,32	8,02	9,26	8,76	11,47	11,53	11,54	12,32	13,90	14,76	15,69	17,44
Empreses empleadores³	279	364	434	477	530	515	436	544	579	621	663	758	810	911	998	1.078
% s/Total	8,01	9,11	10,19	10,46	11,13	11,03	10,14	10,31	10,28	10,50	10,805	12,17	12,9	14,11	15,195	16,037
Treballadors Assalariats	2.537	3.102	3.446	3.624	3.842	3.554	2.899	3.420	3.449	3.393	4.031	5.086	5.603	6.159	6.560	7.116
% s/Total	6,94	8,03	8,5	8,25	8,78	8,26	7,38	8,15	7,96	7,60	8,33	9,98	9,85	10,46	11,027	11,661
Dimensió empresarial	9,09	8,52	7,94	7,6	7,25	6,9	6,65	6,29	5,96	5,46	6,08	6,71	6,92	6,76	6,57	6,60
Treballadors Autònoms													1.864	2.016	2.171	2.388
% s/Total													15,59	16,42	17,63	18,78

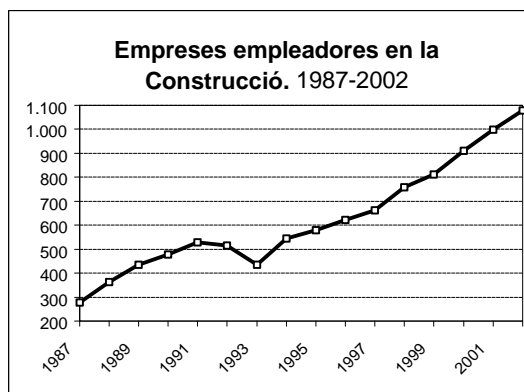
Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1998 CNAE-93, abans CNAE-74

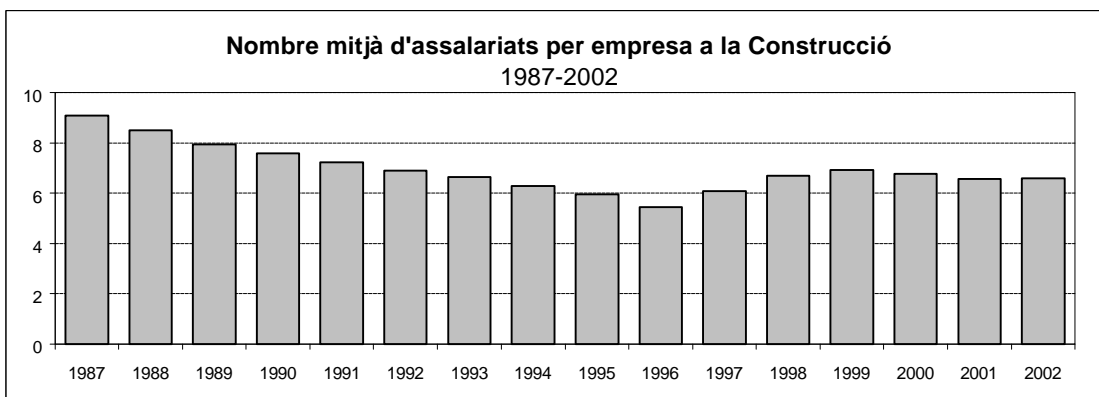
2. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).

3. Centres de cotització a la Seguretat Social. No hi consten les empreses sense assalariats.

L'augment de l'activitat constructora ha estat especialment notable en el subsectors de *Construcció general d'immobles i obres d'enginyeria civil, Acabat d'edificis i obres i Instal·lacions d'edificis d'obres*. Tots tres sectors concentren fins el 88% dels assalariats del sector, havent aportat enguany un saldo positiu net de 486 treballadors.

El fort dinamisme del sector en la seva aportació a l'estructura productiva terrassenca el situa a l'alçada dels sectors industrials més representats.

El nombre de treballadors autònoms en el sector continua augmentat, les xifres d'evolució en el període 1999-2002 mostren un augment del 28,1%, essent per l'any 2002 2.388 treballadors per compte propi, que aporten el 18,78% del total de treballadors autònoms de la Ciutat. Aquest pes ha augmentat 3 punts percentuals des de 1999.

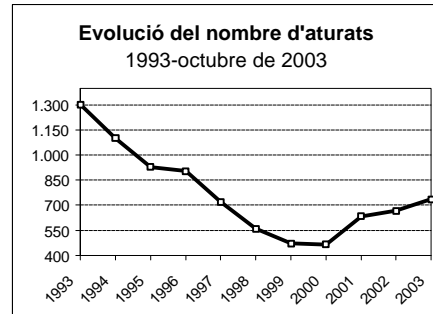
Evolució de l'atur registrat¹

Construcció. CCAE 2. 1993-octubre de 2003

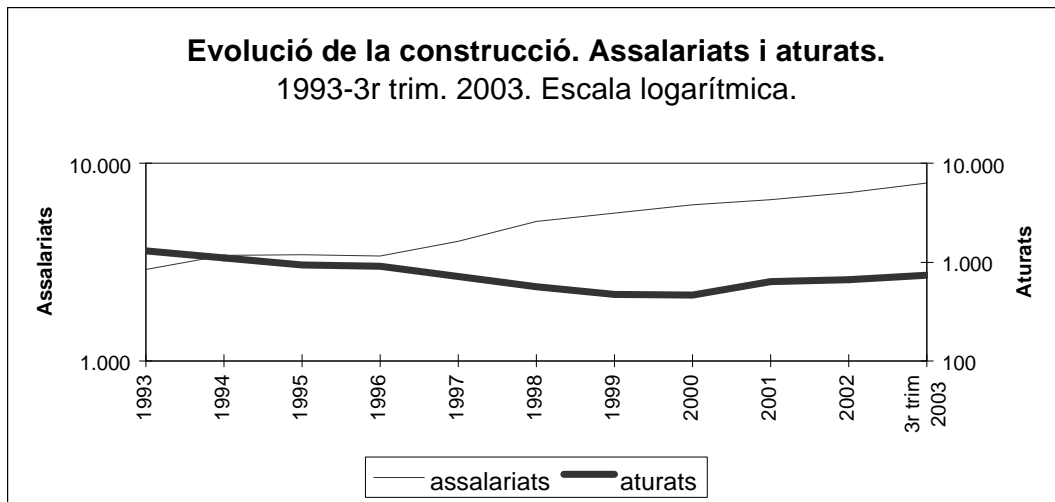
CCAE Agrupació	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Total	1.303	1.102	929	904	720	559	470	465	633	665	735
% s/Total absolut	11,11	10,25	9,87	9,50	8,31	8,01	7,81	8,02	9,74	9,14	9,96
45 Construcció	1.303	1.102	929	904	720	559	470	465	633	665	735

Font: OTG de Terrassa.

1. A 31 de desembre de cada any. A 31 d'octubre el 2003.

El possible estancament del sector experimentat en els darrers anys es reafirma observant el canvi de tendència que es produí el 2001 en l'evolució de l'atur registrat. Si des de l'any 1993 s'observava una disminució gradual de l'atur en el sector (que podem xifrar en un 64% per al període 1993-2000), des de l'any 2000 s'ha produït un augment del 58% del nombre de persones que cercaven feina. En paral·lel, el pes dels desocupats en la construcció passa d'un 8% a un 10,10% quan des de l'any 1993 anava disminuint gradualment.

L'anàlisi de les dades del sector de la construcció ens condueix a afirmar que el sector està inflat i que, malgrat això, segueix creixent. El manteniment del seu pes en l'ocupació assalariada local (al voltant d'un 11,6%) dependrà necessàriament de la conjuntura urbanística, és a dir de les decisions públiques en la qualificació i ampliació del sol urbà i també del seu desenvolupament. El manteniment del nivell de preus, de demanda d'habitatge i de locals de negoci, això és la conservació de la competitivitat local del sector, assegurarà el creixement de l'ocupació o, contràriament, la seva disminució.

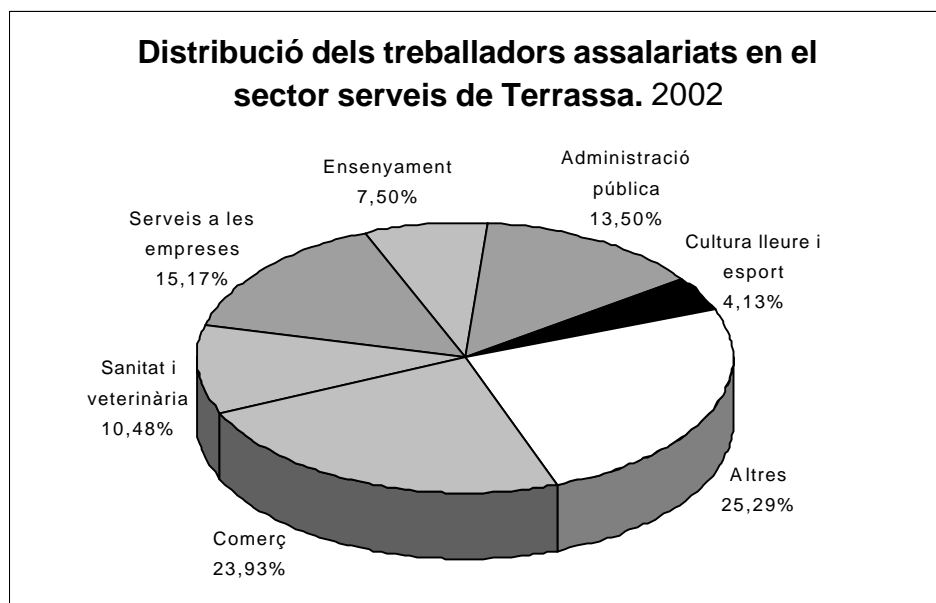
Aquest creixement ens ha de preocupar especialment, d'una banda, per l'extrema volatilitat de les empreses i dels llocs de treball, creats directament en funció d'una demanda molt a curt termini, molt en funció de la conjuntura i molt dependent; d'una altra banda, per les previsions baixistes en el context català i europeu on se'ns adverteix que s'experimentarà una davallada general de l'activitat constructora en els propers anys. I de fet, el ritme de creixement ja ha donat mostres d'alentiment durant el darrer any i només millorarà en funció de l'execució del planejament urbanístic, que en el cas de Terrassa no sembla haver tocat sostre.

Recordem que el creixement de la Construcció, així com d'altres sectors més volàtils, ens mostra com l'estructura empresarial i del treball a Terrassa pot adolir d'una inflació important, per tal com el desinflament d'aquells sectors pot afectar molt negativament el futur de l'ocupació.

La Construcció també ha estat el destí principal dels treballadors estrangers, que tradicionalment constitueixen la mà d'obra poc qualificada.

3. Els serveis

Subsectors a l'alça.- 748. Activitats empresarials diverses; 851. Activitats sanitàries; 746. Serveis d'investigació i seguretat social; 524. Altre comerç al detall d'articles nous en establiments especialitzats; 930. Activitats diverses de serveis personals; 751. Administració Pública; 747. Activitats industrials de neteja; 553. Restaurants; 602. Altres tipus de transport terrestre; 853. Activitats de serveis socials; 900. Activitats de sanejament públic; 742. Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria i altres activitats relacionades; 801. Ensenyament primari; 743. Assajos i anàlisi tècnics; 522. Comerç al detall d'aliments, begudes i tabac en establiments especials; 523. Comerç al detall de productes farmacèutics, articles mèdics, bellesa.

Evolució de l'estructura empresarial segons afiliació a la Seguretat Social

Serveis. 1987-1994-1997-1998¹-1999¹-2000¹-2001¹-2002¹

Activitat	1987		1994		1997		1998		1999		2000		2001		2002		Δ Empreses		Δ Assalariats	
	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	EM	TR	1987-2002	2001-02	1987-2002	2001-02
Comerç	902	4.461	1.376	7.045	1.534	8.369	1.714	8.114	1.715	9.230	1.736	9.295	1.761	9.218	1.766	9.170	864	5	4.709	-48
Hostaleria	142	453	313	776	356	951	375	1.429	352	1.334	365	1.347	337	1.370	359	1.522	217	22	1.069	152
Transports i comunicacions	104	888	149	1.122	182	1.198	198	1.188	208	1.250	212	1.324	224	1.324	254	1.378	150	30	490	54
Institucions financeres	5	564	6	728	5	872	7	970	10	1.062	12	1.195	16	1.319	13	1.314	8	-3	750	-5
Assegurances	16	162	19	182	25	188	15	63	16	55	14	47	12	40	12	44	-4	0	-118	4
Aux. financers, d'asseg. i APIs	63	214	127	290	154	509	182	593	223	711	249	782	265	883	272	836	209	7	622	-47
Serveis a les empreses	122	1.035	230	2.161	423	3.284	443	3.427	466	4.510	503	5.184	531	5.206	550	5.784	428	19	4.749	578
Lloguers	16	26	30	82	33	65	50	146	68	185	73	227	76	206	85	245	69	9	219	39
Administració pública	12	368	25	692	46	963	18	1.277	14	1.001	18	4.957	18	4.985	20	5.174	8	2	4.806	189
Serveis sanejament i neteja	30	904	38	1.029	39	1.071	54	1.463	40	1.537	48	1.776	53	1.883	59	2.078	29	6	1.174	195
Ensenyament	87	1.153	166	1.668	185	2.244	198	2.153	157	2.589	150	2.645	150	2.900	156	2.903	69	6	1.750	3
Sanitat i veterinària ²	35	1.661	72	3.679	158	5.414	97	5.537	112	7.249	111	3.578	116	3.700	123	4.016	88	7	2.355	316
Serveis socials	31	284	85	872	93	936	90	717	88	961	87	1.030	98	1.143	101	1.204	70	3	920	61
Cultura-lleure-esport	54	428	169	816	177	936	174	1.179	164	1.316	156	1.357	140	1.620	135	1.581	81	-5	1.153	-39
Serveis personals	92	340	175	592	215	697	208	664	216	872	239	872	245	868	272	1.047	180	27	707	179
Serveis domèstics	4	5	4	4	11	16	5	6	6	7	5	5	5	5	4	4	0	-1	-1	-1

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1996 CCAE-93, abans CCAE-74

2. El sector de la sanitat presenta una reducció considerable per l'any 2000 degut al transvasament cap a l'Administració pública

No hi consten els treballadors no afectes al règim general de la Seguretat Social.

Evolució de l'estructura empresarial

Pes dels sectors dels serveis sobre el total d'assalariats en els serveis¹. 1987-2002²

Activitat	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Comerç	33,14	33,85	32,36	28,09	29,57	30,13	30,05	31,42	30,32	29,51	29,43	28,00	27,24	26,08	25,12	23,93
Hostaleria	3,37	3,31	3,23	2,99	2,98	3,14	3,10	3,46	4,34	3,55	3,34	4,93	3,94	3,78	3,73	3,97
Reparacions ³	3,83	3,98	4,44	3,38	3,47	3,69	3,21	3,04	3,04	2,58	2,54					
Transports i comun.	6,60	6,46	6,38	5,37	5,82	5,43	5,09	5,00	4,32	4,28	4,21	4,10	3,69	3,71	3,61	3,60
Institucions financeres	4,19	4,20	4,10	3,29	3,45	3,46	3,52	3,25	2,97	2,91	3,07	3,35	3,13	3,35	3,59	3,43
Assegurances	1,20	1,12	7,78	6,42	6,84	6,94	7,20	0,81	6,59	0,76	0,66	0,22	0,16	0,13	0,11	0,11
Aux. financers,...	1,59	1,24	1,27	1,19	1,36	1,27	1,30	1,29	1,49	1,53	1,79	2,05	2,10	2,19	2,41	2,18
Serveis a les empreses	7,69	7,27	6,79	6,31	8,25	8,98	8,10	9,64	7,68	10,46	11,55	11,83	13,31	14,54	14,18	15,09
Lloguers	0,19	0,25	0,30	0,32	0,33	0,45	0,39	0,37	0,26	0,22	0,23	0,50	0,55	0,64	0,56	0,64
Administració pública	2,73	1,86	2,66	2,44	2,56	2,50	3,90	3,09	4,86	3,53	3,39	4,41	2,95	13,91	13,58	13,50
Serveis sanej. i neteja	6,72	6,88	7,02	6,34	6,42	5,33	4,97	4,59	3,81	3,68	3,77	5,05	4,54	4,98	5,13	5,42
Ensenyament	8,56	9,71	8,43	6,77	6,89	7,35	7,89	7,44	6,04	7,50	7,89	7,43	7,64	7,42	7,90	7,58
Sanitat i veterinària	12,34	11,67	6,21	10,39	10,50	10,53	10,55	16,41	14,60	19,94	19,04	19,11	21,39	10,04	10,08	10,48
Serveis socials	2,11	1,99	2,25	10,66	5,66	3,96	4,07	3,89	3,43	3,30	3,29	2,47	2,84	2,89	3,11	3,14
Cultura-lleure-esport	3,18	3,81	4,07	3,60	3,21	3,99	3,89	3,64	3,63	3,55	3,29	4,07	3,88	3,81	4,41	4,13
Serveis personals	2,53	2,38	2,70	2,41	2,66	2,85	2,73	2,64	2,63	2,68	2,45	2,29	2,57	2,45	2,36	2,73
Serveis domèstics	0,04	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,06	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
Org. Internacionals	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
No consta												0,18	0,05	0,06	0,09	0,05
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa.

1. No hi consten les empreses sense assalariats.

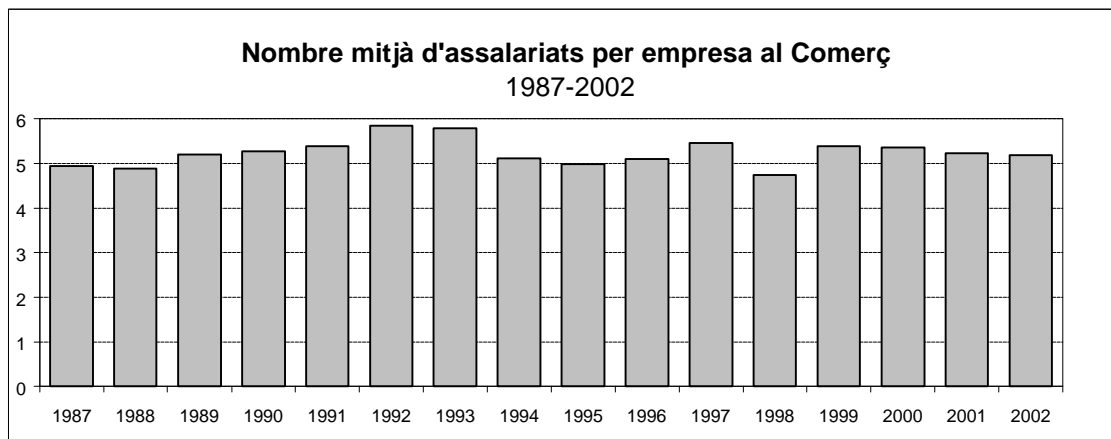
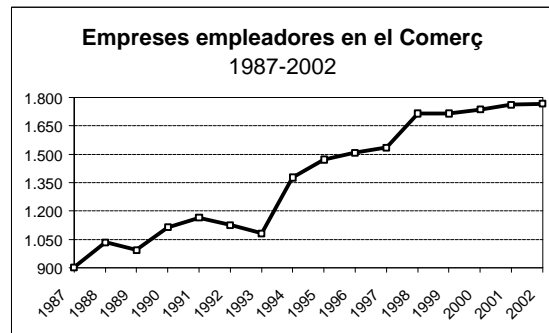
2. Les dades a partir de l'any 1998 provenen d'una nova codificació de les activitats.

3. Per a 1998-2002 els treballadors de les reparacions han estat classificats en altres epígrafs.

El **Comerç** segueix sent el pilar bàsic sobre el que se sosté el terciari terrassenc, tant pel que fa al nombre d'establiments com pel que fa al volum de treballadors assalariats, reunint actualment 42,2% del total d'empreses del terciari (1.766 a de desembre de 2002) i el 23,93% dels treballadors assalariats en aquell sector. El comerç, paulatinament, està perdent pes dintre del sector serveis. Actualment ocupa a 9.170 persones i és el subsector de tota l'estructura productiva terrassenca que presenta més treballadors assalariats.

En l'estructura productiva de la Ciutat, el **Comerç** representa el 15% dels llocs de treball dependent; així doncs, supera amb 6 punts percentuals el predomini tradicional de la **Indústria Tèxtil-Confecció** i, per tant, es posiciona al capdavant

del conjunt empresarial, on reuneix el 26,3% de centres de treball assalariat de la Ciutat. El Comerç gaudí l'any 1999 d'un bon moment en la creació d'ocupació, any en què es varen generar 1.116 llocs de treballs, la tendència ja es suavitzà molt al 2000 amb la creació de 65 noves ocupacions i per al 2001 el subsector experimentà un decreixement d'ocupació que es reafirma per l'any 2002 amb la pèrdua de 48 llocs de treball. Estem davant, doncs, d'un procés recessiu que afecta a l'estructura mateixa de l'activitat urbana. Els subsectors (CCAE-93, 3 dígit) més importants en nombre d'assalariats són: *Altre comerç al detall d'articles nous en establiments especialitzats*, *Comerç al detall en establiments no especialitzats*, *Comerç al detall d'aliments, begudes i tabac en establiments especials, diferent dels alimentaris* i *Comerç a l'engròs de productes de consum, diferent dels alimentaris*. Per altra banda, l'estructura empresarial continua augmentant en número d'empreses.

Evolució de l'estructura econòmica

Comerc. 1987-2002¹

CCAE Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Activitats econòmiques²	4.041	3.956	4.295	4.485	4.538	3.628	4.056	3.891	4.094	4.059	4.331	4.584	4.610	4.760	4.788	4.970
% s/Total	39,19	37,40	37,36	28,28	28,14	32,21	33,76	33,72	36,10	36,07	37,23	36,67	34,95	34,22	33,79	32,85
61 Comerç a l'engròs									803	773	751	780	781	796	790	804
62 Recuperació de materials									41	37	35	38	32	33	36	30
63 Intermediaris del comerç									41	42	49	63	74	86	94	109
64 Comerç detall alimentació									1.280	1.302	1.594	1.649	1.627	1.653	1.618	1.612
65 Comerç detall no alimentació									1.821	1.770	1.761	1.880	1.916	1.992	2.023	2.179
66 Comerç grans superfícies, catàleg...									108	135	141	174	180	200	227	236
Empreses empleadores³	902	1.034	993	1.114	1.164	1.124	1.081	1.376	1.471	1.507	1.534	1.714	1.715	1.736	1.761	1.766
% s/Total serveis	49,45	48,82	44,53	44,69	44,22	42,26	42,76	43,77	43,33	41,52	40,13	44,42	44,41	43,57	43,46	42,20
% s/Total	25,89	25,87	23,33	24,44	24,45	24,08	25,15	26,09	26,11	25,48	25,00	27,53	27,31	26,89	26,81	26,27
CCAE-74																
61 Comerç a l'engròs	235	289	315	359	377	366	339	398	414	432	451					
62 Recuperació de materials	5	6	11	16	15	13	12	13	14	14	12					
63 Intermediaris del comerç	10	11	18	15	13	13	9	12	19	16	12					
64 Comerç al detall	652	728	649	724	759	732	721	953	1.024	1.045	1.059					
CCAE-93																
50 Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor										184	199	206	224	231	236	225
51 Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç,										493	489	475	476	478	480	480
52 Comerç al detall. Efectes personals i domèstics										1030	1.034	1.033	1.015	1.027	1.045	1.061
Treballadors Assalariats	4.461	5.056	5.163	5.871	6.270	6.565	6.253	7.045	7.343	7.672	8.369	8.114	9.230	9.295	9.218	9.170
% s/Total serveis	33,14	33,85	32,36	28,09	29,57	30,13	30,05	31,42	30,32	29,51	29,43	28,00	27,24	26,08	25,12	23,93
% s/Total	12,21	13,09	12,73	13,37	14,32	15,26	15,92	16,80	16,95	17,19	17,29	15,92	16,23	15,79	15,50	15,03
CCAE-74																
61 Comerç a l'engròs	1.285	1.474	1.547	1.861	1.959	2.396	2.068	2.085	2.147	2.215	2.484					
62 Recuperació de materials	15	19	36	39	40	48	32	44	51	63	42					
63 Intermediaris del comerç	41	44	43	38	40	52	40	37	37	40	22					
64 Comerç al detall	3.120	3.519	3.537	3.933	4.231	4.069	4.113	4.879	5.108	5.354	5.821					
CCAE-93																
50 Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor												964	1.172	1.238	1.285	1.180
51 Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç,												2.664	2.718	2.886	2.989	3.004
52 Comerç al detall. Efectes personals i domèstics												4.486	5.340	5.171	4.944	4.986
Dimensió empresarial	4,95	4,89	5,20	5,27	5,39	5,84	5,78	5,12	4,99	5,09	5,46	4,73	5,38	5,35	5,23	5,19
Treballadors Autònoms												3.724	3.733	3.634	3.702	
% s/Total												31,14	30,41	29,51	29,11	
CCAE-93																
50 Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor												398	404	380	383	
51 Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç,												599	601	577	598	
52 Comerç al detall. Efectes personals i domèstics												2.727	2.728	2.677	2.721	

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1998 CCAE-93, abans CCAE-74

2. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).

3. Centres de cotització a la Seguretat Social. No hi consten les empreses sense assalariats.

L'evolució de l'activitat comercial -com en general ocorre per a tot el terciari- es supedita essencialment a la consistència que atorga un determinat volum de negoci i a la dimensió empresarial. Així doncs, a la finalització de la conjuntura olímpica i, més encara, a la reforma de les figures impositives (1992) ha seguit un fort declivi del comerç de tipus familiar (sense treballadors assalariats), mentre que, per contra, a partir de 1994 es registrà un saldo positiu de les empreses amb personal dependent, que es reflecteix en un creixement net de 360 establiments i de 2.250 llocs de treball, així com un manteniment de la dimensió empresarial mitjana per sobre de 5 treballadors per empresa.

Els subsectors que han experimentat una creació més gran de llocs de treball han estat: *Altre comerç al detall d'articles nous en establiments especialitzats (+194)*, *Comerç al detall d'aliments, begudes i tabac en establiments especials (+50)*, *Comerç al detall de productes farmacèutics articles mèdics, bellesa (+47)* i *Comerç a l'engròs de productes no agraris semielaborats, ferralla i productes de rebuig (+42)*.

En canvi, els subsectors que han minvat els seus efectius de treballadors assalariats han estat: *Comerç al detall no realitzat en establiments (-215)* i *Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors (-99)*.

El *Comerç* es caracteritza per ser un sector on els treballadors autònoms estan molt representats, així ho mostra la xifra del 29,1% que és la proporció de treballadors autònoms del comerç respecte al total de treballadors per compte pròpia, per tant és el sector econòmic que més pes té dintre del nucli de treballadors autònoms. Malgrat això, el seu pes al 1999 era del 31,44%, amb la qual cosa es mostra un decreixement del seu paper en l'estructura econòmica de la Ciutat. Per a l'any 2002, el nombre de treballadors per compte propi és de 3.702, durant el període 2001-2002 el subsector ha augmentat un 1,87%, malgrat que la seva evolució des de 1999 ha estat decreixent en un 0,45%, amb la conseqüent destrucció de 68 llocs de treball. Aquest decreixement és generalitzat en tots els subsectors comercials.

El nombre d'altres d'activitats empresarials ha experimentat un augment constant, durant l'any 2001-2002 s'han produït 182 noves activitats econòmiques, i que ha suposat un augment del 3,8%. La dimensió empresarial és de prop de 6 treballadors per centre de cotització.

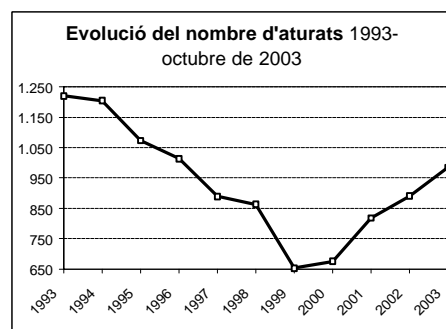
Evolució de l'atur registrat¹

Comerç. CCAE 2. 1993-2003

CNAE Agrupació	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Total	1.220	1.205	1.073	1.013	889	863	653	675	818	890	985
% s/Total serveis	34,62	33,75	34,12	30,57	28,65	31,28	26,72	27,49	29,21	28,28	24,99
% s/Total absolut	10,40	11,20	11,40	10,64	10,26	12,37	10,85	23,94	12,59	12,23	13,34
50-52 Comerç al detall i reparacions	1.009	1.029	939	836	739	695	508	508	598	643	699
51 Comerç a l'engròs i intermediaris	211	176	134	177	150	168	145	167	220	247	286

Font: OTG de Terrassa.

1. A 31 de desembre de cada any. A 30 d'octubre el 2003.

En línies generals, des de 1993 l'atur del sector manté una tendència decreixent (27,3%). Al 2000 es va començar a albirar un canvi de tendència cap a l'augment de l'efectiu dels aturats. Però fou l'any 2001 en el qual es va reafirmar aquesta tendència, fent que a octubre de 2003 el contingent d'aturats arribés a 985. Dintre d'aquest grup, el 71,9% són treballadors expulsats del subsector detallista. El creixement dels aturats entre el període 2000 i 2003 ha estat proper al 46% i aquest creixement s'ha accentuat encara més entre desembre de 2002 i octubre de 2003, amb la nova incorporació de 95 aturats més en el subsector.

El sector de la **Sanitat** des de 1999 pateix un transvasament dels seus centres de cotització, així com dels seus treballadors cap a altres epígrafs del CCAE, molt especialment en l'epígraf d'Administració Pública, on tot el personal (uns 1000 treballadors) que treballa en la sanitat pública està immers en aquest epígraf. És per aquest motiu que considerem que el sector de la Sanitat ha mantingut el seu creixement. L'evolució del sector la farem a partir de l'any 2000 ja que des d'aquesta data s'ha mantingut el mateix criteri de catalogació.

Evolució de l'estructura econòmica

Sanitat i veterinària. 1987-2002¹

Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999 ²	2000 ²	2001 ²
Activitats econòmiques⁴									45	40	45	54	60	65	82
% s/Total									0,40	0,36	0,39	0,43	0,45	0,47	0,58
Empreses empleadores⁵	35	37	38	44	45	47	49	72	72	103	158	97	112	111	116
% s/Total serveis	1,92	1,75	1,70	1,76	1,71	1,77	1,94	2,29	2,12	2,84	4,13	2,51	2,90	2,79	2,86
% s/Total	1,00	0,93	0,89	0,97	0,95	1,01	1,14	1,36	1,28	1,74	2,57	1,56	1,78	1,72	1,77
Treballadors Assalariats	1.661	1.743	991	2.171	2.226	2.294	2.195	3.679	3.535	5.185	5.414	5.537	7.249	3.578	3.700
% s/Total serveis	12,34	11,67	6,21	10,39	10,50	10,53	10,55	16,41	14,60	19,94	19,04	19,11	21,39	10,04	10,08
% s/Total	4,54	4,51	2,44	4,94	5,09	5,33	5,59	8,77	8,16	11,62	11,18	10,86	12,75	6,08	6,22
Dimensió empresarial	47,46	47,11	26,08	49,34	49,47	48,81	44,80	51,10	49,10	50,34	34,27	57,08	64,72	32,23	31,90
Treballadors Autònoms													108	131	143
% s/Total													0,90	1,07	1,16

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1998 CCAE-93, abans CCAE-74

2. Degut a un error a la codificació de CCAE per part de l'INSS hi ha hagut empreses del sector de Sanitat que s'han englobat a altres sectors, per tant aquestes dades no reflexen l'augment de les activitats reals.

4. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).

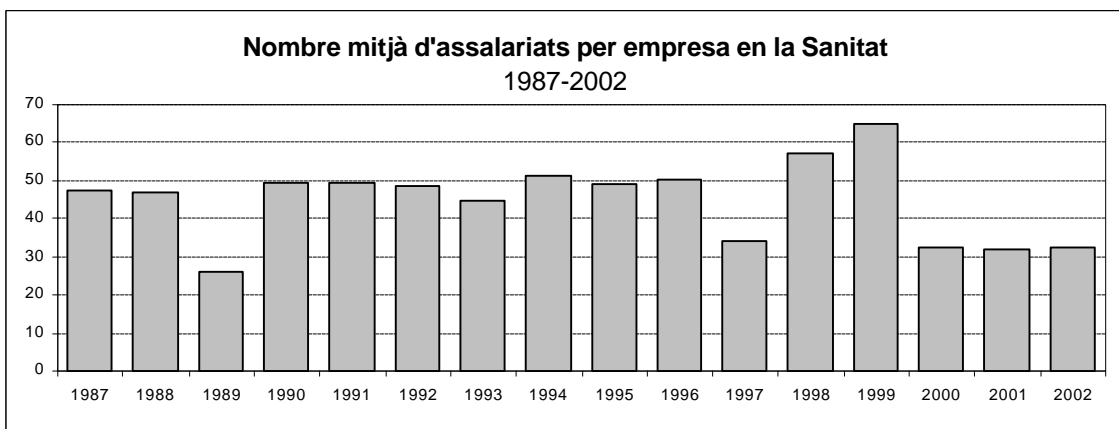
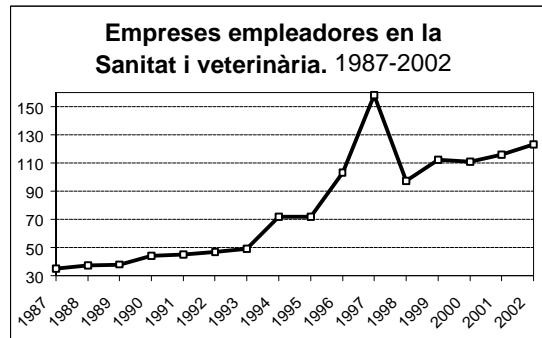
5. Centres de cotització a la Seguretat Social. No hi consten les empreses sense assalariats.

La Sanitat continua augmentant el seu pes dintre de l'estructura productiva de la Ciutat, tant a nivell del sector serveis com de l'economia global. El nombre d'empreses empleadores ha augmentat respecte el 2000 més del 10,81%, l'augment més fort, però, és per part del nombre de treballadors assalariats, (12,24%) ja que en nombres absoluts s'han generat més de 438 llocs de treball. En el darrer any, l'estructura empresarial ha guanyat 7 noves empreses i els treballadors assalariats han experimentat un augment del 8,83%, amb la conseqüent generació de 316 nous treballadors. La dimensió empresarial se situa al 2002 en 32,6 treballadors per centre de cotització.

El nombre de treballadors per compte propi ha augmentat en el període 1999-2002 un 21,29%, en aquest darrer any s'han comptabilitzat 131 treballadors autònoms, 12 treballadors menys que en el darrer any, però malgrat el seu creixement només signifiquen per la ciutat un 1%.

El nombre de llicències fiscals ha anat augmentant des de 1987 fins a consolidar 92 altes fiscals en el camp de la sanitat per l'any 2002. Aquestes

dades ens reflecteixen l'etapa de bonança sostinguda que està tenint el subsector.

Així doncs, tot i les dificultats tècniques que s'observen en les classificacions estadístiques, podem seguir definint Terrassa com un centre sanitari comarcal de primer ordre pel que fa a aquest tipus d'activitat assistencial i generadora, per tant, de tot un seguit d'economies d'escala que sense dubte contribueixen a incrementar la terciarització de la ciutat.

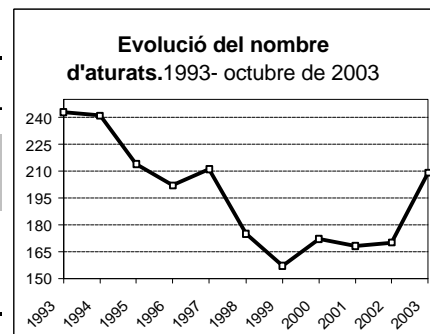
Evolució de l'atur registrat¹

Sanitat. CCAE 2. 1993- octubre de 2003

CCAE Agrupació	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Total	243	241	214	202	211	175	157	172	168	170	209
% s/Total serveis	6,90	6,75	6,80	6,10	6,80	6,34	6,42	7,01	6,00	5,82	5,30
% s/Total absolut	2,07	2,24	2,27	2,12	2,43	2,51	2,61	2,99	2,59	2,34	2,83
85 Sanitat i serveis socials	243	241	214	202	211	175	157	136	168	170	209

Font: OTG de Terrassa.

1. A 31 de desembre de cada any. A 31 d'octubre el 2003.

Des de 1993 l'atur disminueix un 14% en el sector de la salut. El pes dels desocupats a la Sanitat dins de l'atur en el sector dels serveis es manté estable entorn del 5-6% dels efectius, i així mateix ho fa dins de l'atur total, per dessota del 3% i a l'alça en els últims anys, seguint la mateixa evolució de l'atur a la Ciutat.

El grup dels **Serveis a les Empreses** presenta un saldo positiu amb 4.749 llocs de treball més respecte 1987 (increment del 458,8%) participant amb un 15% de l'estructura empresarial dintre del sector serveis (5.784 assalariats), i participa en gairebé un 9,5% en l'ocupació assalariada de la Ciutat. En aquest darrer any ha tornat a reemprendre el ritme de creixement que s'havia estrocat l'any anterior. Així doncs, s'han creat 578 llocs de treball. El teixit empresarial del sector *Serveis a les Empreses* ha augmentat un 350% des de 1987. En el darrer període (2001-2002) s'han creat 19 empreses, la qual cosa mostra un augment més acusat en la creació de nova ocupació que no pas en la creació neta d'empreses. La dimensió empresarial supera els 10 treballadors assalariats per centre de cotització.

Evolució de l'estructura econòmica

Serveis a les empreses. 1987-2002¹

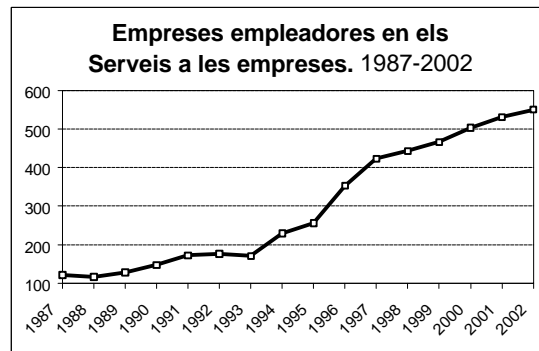
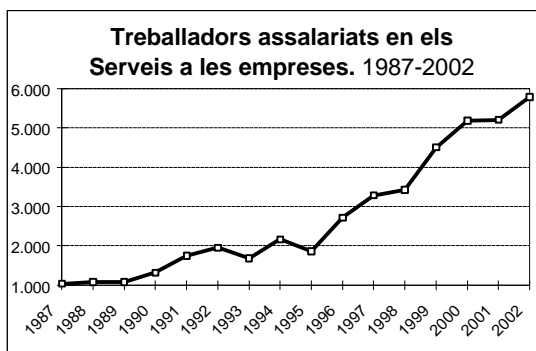
Sectors	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Activitats econòmiques²									306	321	349	418	502	577	623	708
% s/Total									2,70	2,85	3,00	3,34	3,81	4,15	4,40	4,68
Empreses empleadores³	122	117	129	148	173	177	171	230	256	353	423	443	466	503	531	550
% s/Total serveis	6,69	5,52	5,78	5,94	6,57	6,65	6,76	7,32	7,54	9,72	11,06	11,48	12,07	12,63	13,10	13,14
% s/Total	3,50	2,93	3,03	3,25	3,63	3,79	3,98	4,36	4,54	5,97	6,89	7,12	7,42	7,79	8,08	8,18
Treballadors Assalariats	1.035	1.086	1.083	1.319	1.749	1.956	1.686	2.161	1.859	2.721	3.284	3.427	4.510	5.184	5.206	5.784
% s/Total serveis	7,69	7,27	6,79	6,31	8,25	8,98	8,10	9,64	7,68	10,46	11,55	11,83	13,31	14,54	14,18	15,09
% s/Total	2,83	2,81	2,67	3,00	4,00	4,55	4,29	5,15	4,29	6,10	6,78	6,72	7,93	8,81	8,75	9,48
Dimensió empresarial	8,48	9,28	8,40	8,91	10,11	11,05	9,86	9,40	7,26	7,71	7,76	7,74	9,68	10,31	9,80	10,52
Treballadors Autònoms													691	767	825	890
% s/Total													5,78	6,25	6,70	7,00

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Elaboració pròpia.

1. Des de 1998 CCAE-93, abans CCAE-74

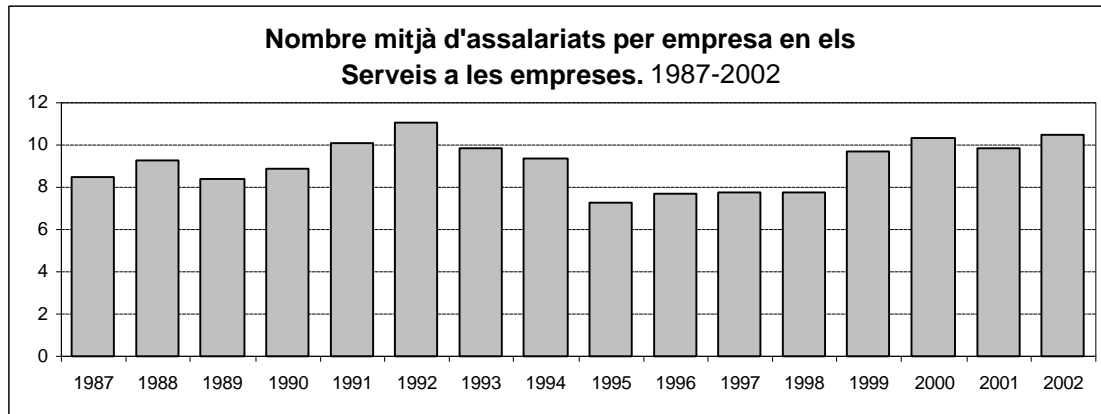
2. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).

3. Centres de cotització a la Seguretat Social. No hi consten les empreses sense assalariats.

Els subsectors que han contribuït més en l'emergència d'aquest sector en el darrer any han estat *Activitats empresarials diverses* (+386), *Serveis d'investigació i seguretat* (+280), *Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria i altres activitats relacionades* (+61), *Assajos i anàlisis tècnics* (+54). Per aquest any, el subsector que ha perdut més ocupacions ha estat el de la *Selecció i*

col·locació de personal (-148), subsector que engloba el 40% dels treballadors assalariats del sector *Serveis a les Empreses*.

Les altes fiscals dedicades als *Serveis a les empreses* han augmentat un 131,37% des de 1995, arribant a xifrar-se per l'any 2002, 708 activitats econòmiques. L'evolució de l'impost de les activitats econòmiques és paral·lela a l'evolució dels centres de cotització, que des de 1995 ha augmentat un 114%, doblant les empreses que tenia en aquell període.

El nombre de treballadors autònoms que treballen en aquest sector també manifesta un comportament a l'alça, des de 1999 fins al 2002, experimentant un creixement del 28,8% que significa prop de 200 treballadors per compte pròpia més. Per l'any 2002 els autònoms que hi treballen arriben a 890, xifra que representa el 7% de l'estructura de treballadors autònoms de Terrassa, la importància d'aquest sector és creixent, ja que en 4 anys ha augmentat més d'1 punt la seva representativitat.

La importància creixent d'aquest sector referma la tesi que Terrassa avui en dia representa un paper nodal dintre de l'estructura econòmica catalana. Així mateix, el seu desenvolupament corre en paral·lel a la terciarització de l'estructura empresarial de la Ciutat, producte de la creixent externalització de moltes de les activitats que formaven part de l'estructura de les empreses tradicionals, però també, en una gran proporció, velant les xifres de contractació de treballadors d'activitats industrials i de construcció, en tant que les empreses de treball temporal se circumscriuen oficialment en aquesta agrupació.

El sector dels *Serveis a les empreses* ha estat, per aquest any, el més dinàmic en la generació de llocs de treball.

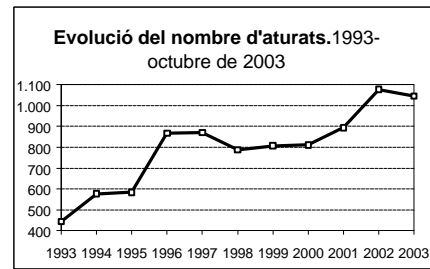
Evolució de l'atur registrat¹

Serveis a les empreses. CCAE 2. 1993- octubre de 2003

CCAE Agrupació	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Total	444	576	583	868	871	787	807	811	894	1.078	1.046
% s/Total serveis	12,60	16,13	18,54	26,19	28,07	28,52	33,02	33,03	31,93	34,88	26,53
% s/Total absolut	3,79	5,36	6,19	9,12	10,05	11,28	13,40	14,11	13,76	15,74	14,17
72-74 Serveis a les empreses	444	576	583	868	871	795	807	811	894	1.078	1.046

Font: OTG de Terrassa.

1. A 31 de desembre de cada any. A 31 d'octubre el 2003.

Des de 1993 fins a octubre de 2002, l'atur registrat en aquest sector augmenta un 130%, la qual cosa imputa un balanç de 579 persones expulsades del sector. El pes sobre els aturats dels serveis passa del 12% al 33% i del 4% a prop del 15% sobre el total d'aturats registrats a la Ciutat. A partir de 1999 s'enceta una clara tendència a l'alça del nombre absolut d'aturats que es manté i s'accentua en el darrer any, que s'exemplifica amb el creixement del 14% del nombre de desocupats del 2002.

El subsector de ***l'Ensenyament*** compta amb 2.903 treballadors assalariats i 156 empreses. Des de 1987 ha guanyat 1.750 llocs de treball i 69 empreses, la qual cosa representa un augment del 151% i del 95,7%, respectivament. Hi destaquen especialment els subsectors de *Ensenyament Primari, Formació permanent i altres activitats d'ensenyament i Ensenyament secundari*, els quals conformen el 95,7% dels treballadors assalariats, mentre que les altres branques de l'ensenyament es mantenen estables.

Altres subsectors manifesten un creixement regular en el període 1987-2002:

- El subsector dels ***Serveis de Sanejament i Neteja*** es mostra amb uns guanys de 1.174 treballadors assalariats des del 1987, en el darrer any el nombre de treballadors que en depenen ha augmentat un 10,35%, xifra que significa un augment de 195 nous llocs de treball, arribant als 2.078 treballadors del subsector per aquest any. El nombre d'empreses també ha tingut un comportament alcista des de 1987 (+29 noves empreses) i en el darrer any n'han guanyat 6, xifrant-se a desembre de 2002 en 59 empreses el teixit empresarial de la Ciutat.

- D'una banda, les activitats de ***Cultura-Lleure-Esport*** han evolucionat cap a un creixement del 269% en el període 1987-2002, establint el seu pes relatiu dintre dels serveis sobrepasant el 4%, el que suposa que siguin el setè sector en importància dins del terciari. Això posa de manifest que la societat terrassenca està molt més abocada al consum del lleure. Les activitats més dinàmiques en el darrer any pel que fa al nombre de llocs de treball creats han estat: *Altres activitats artístiques i d'espectacles, Activitats de ràdio i televisió i Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals*. En total, s'han creat 1.153 nous llocs de treball durant els

darrers quinze anys. En el darrer s'han destruït 39 nous llocs de treball.

- El sector de ***l'Hostaleria*** té, actualment, 1.522 treballadors assalariats, essent el vuitè sector en importància dintre del terciari, i ocupant prop del 4% dels assalariats del sector. Des del 1987 el creixement ha estat del 236%, amb un guany net de treballadors dependents de 1.069, en el darrer any el sector ha crescut un 11%, amb la conseqüent creació de 152 llocs de treball, els centres de cotització en el darrer anys han tingut un comportament similar.

- El novè sector en importància és el dels ***Serveis Socials*** al igual que els sectors anteriors ha gaudit d'un increment del 383%, amb la conseqüent creació de 902 llocs de treball durant els quinze darrers anys. En el darrer any el subsector que ha tingut un creixement més pronunciat és el d'*Activitats de serveis socials*, el qual aglutina al 78% dels treballadors del sector, i és el que ha experimentat un creixement més elevat en el darrer any amb la creació de 76 llocs de treball, el que significa una alta dependència del sector en aquest tipus d'activitat.